

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerăscutate nu se
primesc.
Manuscrise nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Duker Nachf.,
Wax, Angenfeld & Emmerich
Liesner, Heinrich Schalek, A. J.
Pelik Nachf., Anton Oepelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Brassóbet-körút.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și învo-
ială. — RECLAME pe pagină
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 29.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru BRAȘOV:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu d-nul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 154.—Anul LXXII.

Brașov, Vineri 17 (30) Iulie

1909.

Cestiunea penzionării clerului gr. cat. și ajutorarea văduvelor și a erf. de preoți.

Una din cele mai ardente cestiuni, care a preocupat și preocupă în măsură tot mai mare cercurile preoțimeii noastre gr. cat. este cestiunea ameliorării penziunii acestui cler și a ajutorării văduvelor și a orfanilor de preoți. Această importantă cestiune, durere, n'a fost în totdeauna tratată din partea celor chemați cu destulă dragoste și pricepere față de soarta preoților penzionați și a văduvelor și copiilor de preoți rămași orfani, cari nu arare-ori au rămas după moartea prea timpurie a soțului și părintelui lor în cea mai neagră mizerie. A mai lăsa să dăinuie această situație nesuportabilă ar însemna comiterea unei grave întrelăsări din partea preoțimeii gr. cat. față de existența familiilor rămase după ei.

Discutându-se acum din nou cestiunea pe cale publicistică și stând în ajunul unei mișcări mai intensive pentru întrunirea unui sinod al bisericii gr. cat., care să se ocupe cu această cestiune vitală, dăm loc următorului articol, ce-l primim din cercurile preoțimeii noastre gr. cat.:

În ziua de azi aproape toate instituțiile se îngrijesc, ca pentru timpul de neputință a funcționarilor lor să li-se asigure acestora o penziune oarecare, așa numitul codru alb de pâne pentru zile negre, și se îngrijesc nu numai pentru înșiși funcționarii ajunși la neputință, ci în mod corăspunzător și pentru familiile funcționarilor repausați. Dar nu numai instituțiile private și publice fac azi acest lucru salutar, ci eată chiar și lucrătorii de rând organizați în societăți, fie acelea private sau publice, se îngrijesc înșiși pentru timpul greu al neputinței membrilor acestor organizațiuni.

Dintre toate instituțiile private sau publice din regatul ungar și în deosebi de pe teritoriul arhidiecezei gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, mai slab asigurate cu penziune, sunt preotesele văduve și orfanii de preoți. Iar dacă întrebăm de cauza acestei situa-

țiuni insuportabile, ni-se răspunde scurt: mizeria!

Azi când clerul rural din numita arhidieceză e recrutat din absolvenții bacalaureați cu curs de 4 ani de teologie cu salar anual de 1600 cor., ear cei cu pregătire mai puțină cu 800 cor. anual, nu mai poate avea rezon argumentul „mizeria“, ci se impune fără amânare necesitatea imperativă, ca să se reguleze pe baze mai convenabile și în mod corăspunzător cestiunea penzionării clerului din numita arhidieceză și în deosebi a văduvelor și a orfanilor de preoți.

În urma regulării congruei din anul 1909 din partea legislației statului ungar, prin care preoții au ajuns la întregirea lor congruală, ei trebuie să se îngrijască acum inomisi și pentru penzionarea convenită a preoților deficienți și în deosebi a văduvelor și orfanilor de preoți. În acest sens au apărut niște articoli în foaia bisericească „Unirea“ din Blaj, în cari câțiva preoți și-au espus părerile lor referitoare la îmbunătățirea sortii preoților deficienți și a văduvelor și orfanilor de preoți. Recordul acelor articoli l'a ajuns un anonim subscris „Valeat“ propunând schimbarea quotelor de contribuire de pân' aci la fondurile de penzionare, dându-și simultan și părerea, că cum să se schimbe și că „e superflu să se con-voace numai în acest obiect sinodul arhidiecezan în toamna acestui an, căci parochiile cu delegații sinodali spesează în acel caz 6—7000 cor. și nu „restează altceva, decât ca P. V. Conzistoriu până la finea lui Septemvrie „a. crt prin un circulariu să ceară „preoților declarația, mai bine zis vo-tutul unul fiecăruia în scris și majori-tatea absolută va decide la schim-barea §§-lor 2, 3, 4 și 20 ai statu-telor fondului Vancean, cum va afla „înțelepciunea și dreptatea Inaltei su-periorități mai cu scop etc. etc.“ — adecă să se ajungă la rezultatul unui fel de „plebiscit“ al preoților.

Față de această propunere să ne dea voie autorul acelor articoli să-i

spunem că astfel de pebliscite sunt neuzitate în biserica noastră gr. cat. În biserica noastră pravilă avem, care e cuprinsă în Actele și Decretele conciliului sau săborului provincial bisericesc gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș din a. 1872 întărite de autoritatea supremă bisericească, adecă a sf. scaun apostolic al Romei la 1881. — În acele acte și decrete la cap IV se spun următoarele: „Episcopii din timpurile vechi se îndatinară a aduna adeseori pe preoți, mai vâtos pe cei pusi în păstoria sufletelor, ca să li-se deie îndreptări salutare, să asculte părintește dorințele lor, să coreagă smintelele ce ar fi de cores și cu conziliul lor să decidă și să promulgă ceea ce ar fi spre binele diecezei imolirind astfel diregătoria păstorului despre care se zice la profetul Ezechiel: „Eu voiui paște oile mele și le voi odihni pe ele.. pe cea perdută voiui căuta și pe cea rătăcită voiui înturna și pe cea zdrobită voiui lega și pe cea slabă voiui întări și pe cea tare voiui păzi și le voiui paște pe ele cu judecată. (Can. Antiochian c. 20.)

În timpul prezent credem că e destul de importantă cestiunea penzionării respective regulării penzionării pe alte baze mai favorabile a preoților rurali precum și a preoteselelor și orfanilor de preoți din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș, care a și îndemnat pe Inalt Prea Sântia Sa Dnul Arhiepiscop și Metropolit să pună în prospect convocarea sinodului arhidiecezan în proximalul timp, căci având în vedere că în arhidieceza noastră după ultimul conspect se află azi 131 văduve preotese cu o penziune anuală de câte 174 cor. și 128 orfani de preoți unul fiecare cu 87 cor. penziune anuală — oare să nu fi sosit timpul suprem să se reguleze odată această cestiune arzătoare?

Avem asigurări reale, cumcă I. P. S. Sa d-l Arhiepiscop va și convoca în timp apropiat Sinodul arhidiecezan, iar atunci corpul matur al părinților sino-

dali va avea să se pronunțe pentru îmbunătățirea convenită a acestei penzionări. Acest sinod va avea să se pronunțe și asupra sumei aproximative de 80.000 cor., adecă cele 10% subtrase bona fide din cele 3 rate ale întregirii congruale de pe a. 1908 și 1909, că ce este de făcut cu acea sumă de bani, și va avea să se pronunțe și în alte cestiuni puse la ordinea zilei de I. P. S. Sa — căci multe sunt năcazurile dreptilor.

V. F.

La situație. O știre surprinzătoare aduce ziarul „Neue Fr. Presse“. Acest ziar este informat că *durata dielei actuale*, a cărei mandat expiră în anul 1911, va fi probabil *prelungită printr-o lege specială*, pentruca dieta actuală să aibă timp să dezbătă și să voteze reforma electorală înainte de alegerile viitoare dietale.

Deodată cu pregătirile partidului independent pentru susținerea unei întinse agitațiuni în favorul băncii independente, *conducerea partidului social-democrat plănuiește pentru luna viitoare un șir de adunări pentru votul universal, egal și secret*. Primele adunări de felul acesta se vor ține Duminică în 1 August n. în orașele Pojun, Raab și Oradia-mare. Cercurile socialiste sunt de părere că criza actuală se va putea rezolva numai prin crearea votului universal.

Congresul Românilor macedoneni. La Monastir s'a deschis congresul tuturor Românilor din imperiul otoman în ziua de 10 Iulie st. V. Toate comunitățile românești din Macedonia, Epir și Tesalia sunt reprezentate și s'au luat importante hotărâri în chestiile românești.

Congresul studentesc român. Comitetul general organizator al congresului studentesc ce va avea loc la Iași va avea un caracter exclusiv național și nu vor participa decât studenții români. Cât privește ideea ținerii unui congres studentesc balcanic, rămâne a se discuta. Cu acest prilej și tot atunci se va stabili și data când va putea avea loc, rămânând ca în urmă să se aducă la cunoștința studențimei tuturor statelor balcanice.

Se reamintește din nou tuturor studenților, cari doresc să participe la congres, că înscrierile se vor face pentru studenții bucureșteni, ardeleni și cei din cen-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

In fața morții.*

De Ioan Agărbiceanu.

De câteva seri de-arândul crâșma de peste drum are neobicitul de mulți oaspeți. Vin singuratici țărani, când de pe-o uliță, când de pe alta, și, pripiti, aduși puțin înainte, ca și când i-ar împinge cineva de spate, lunecă în amurgul inserării spre crâșmă.

Trei-patru de beau ceva, ceilalți stau cu coate rezmate de mese, și, plecați cu capetele unul spre altul, povestesc în taină. Povestesc de boala d-lui Marton, arendaș veșnic al unei moșii baronești de aici din sat.

— »Să vezi tu, măi frate Tudore că asta nu-i iac'a» boala ce trece. Ci-i o boală imprunată cu blestem. Și blestemul acesta n'a venit dela un om oarecare, ci-i dat de însuși Dumnezeu. De aceea zic eu că nu mai scapă».

Cel ce vorbește își trase cu degetele mustața mare pe gură, apoi o netezi iar în două părți.

* Din volumul „In clasa cultă“, apărut zilele trecute în editura „Neamul Românesc“ societate cooperativă.

— »Vezi bine că nu mai scapă. Nu vreau cel de pe la curte să spună, dar tot răsuflă câte ceva. Zice că de trei zile n'are somn și tot strigă să prindă, să ducă dinaintea lui pe Tudoruț, știți pe care l'a bătut odată, de i-s'a și tras moartea de aici. Nevastă sa privește cu groază la el, la ochii lui holbați și tulburi, nu vede nimic, și-i spune să se liniștească. Un Român roșcovan, spanatec, se amestecă și el în vorbă.

— »Acum asta-i hotărât, că se duce. Ieri au trimis la oraș după popa cel unguresc. Și sluga mână, de numai scăpărau copitele cailor. Abia am apucat să-l întreb cum și ce-i. Dar el mi-a aruncat în vânt numai cuvintele acestea:

— »Mă duc după popă, că s'apănuț tot vede pe dracu. Să vie să-i facă slujbă». — Orz a găste mă gândeam eu, că popii cei ungurești și așa nu pot depărta pe ucigă-i crucea».

De aici încolo începeau poveștile cu duburile necurate. Unii l'au văzut în formă de căne, alții în chip de bivoli, alții ca o pară de foc, ce ardea deasupra casei domnești, fără să aprindă acoperișul.

Și nu era sară, când se adunau, să nu știe, unul ori altul, istorii noi. Astfel abia apucau să vină la crâșmă, s'audă veștile.

Ziua nu era nimic. Zua lucrau la câmp ca ori când înainte. Dar, cât ce se apropia amurgul s'rii, odată cu răcoarea coborâtă din înălțimile tainice, părea că se lasă în suflete un fior rece, nedes-ăușit.

Și, când sosiau acasă, femele le spuneau minunății nouă, așa că în scurtă vreme, neliniștea sătenilor abia li lăsa să ceneze, — ca să poată ajunge mai în grabă la crâșmă.

Ei ziceau de mult că omul acela, străinul acela de Marton, care tot străin a rămas între ei, deși a viețuit aici douăzeci și cinci de ani, va trebui să se pomenească odată cu pedeapsa lui Dumnezeu pe cap. Și, când văzură mai întâiu că nu mai iese pe hotar, răsuflară ușurați, simțind că nu-i bine cu Marton.

Dar, când auziră și de aici și de colo cât chinuie și că nu poate să moară, începură să se îngrijească. Povestind își aduceau aminte de cum a venit el mai întâiu aci în sat, și de toate faptele lui, și, deși îl vedeau plin de fărâdelegi, nu li-ar fi părut bine să moară arendașul ca un nelegiuit.

Căci acum știau că popa cel străin adus în goana cailor n'a putut face nici o ispravă.

Ci-că îndată ce a intrat la bolnav și a început să cetească, Marton a prins să răcnească, să deie din mâni, să-și învârtă ochii. Și popa acela s'a făcut ca păretele la față, și tremurând a ieșit.

Hei, și înainte cu vre-o câțiva ani, când l'a bătut pe Tudoruț lui Dumitru, de l'a lăsat mai mult mort, și i-a zis acesta: „Bine, jupâne, acum d-ta pe mine m'ai mâncat fript, țără pic de vină, dar să ști, că nu va fi popă pe lume care să te deslege de păcate», arendașul a răs cu hohot, și i-a zis: »ce popă, popa-i drac; eu n'am lipsă de popă».

Au fost în jur oamenii cari l'au auzit vorbind astfel, și oameni: aceștia clătinău acum din cap stobozind odată cu tumul din pipă, câte-o vorbă cobitoare a rău.

Țăranii ce-aici din sat n'au putut să-și deie nici-odată seama, ce lege poate fi aceea de care se ține arendașul. Că nu l'a văzut nimeni făcându-și odată cruce; ca să meargă vre-odată la biserică, nici pomeneala. Nu știau nici de unde a venit. Destul a numai cu hamele în spate s'a oprit odată aici în sat, la curtea domnească. De atunci s'a apucat de agonie, și-a strâns atâtea, de acuma ar putea, nu numai să țină în arendaș moșia asta mare, ci chiar s'o cumpere. Cum s'a strecurat

trele apusene, până la data de 20 Iulie v. la sediul »Uniunii studenților români« pe adresa comitetului organizator. Studenții Universității din Iași, cei din Bucovina și Basarabia, se vor înscrie la Universitatea din Iași, tot pe adresa comitetului organizator. Dela 20 Iulie înainte toate înscrierile se vor face la Iași. Orice înscriere va trebui să fie însoțită de doi lei pentru care se va expedia programul amănunțit și cartea de legitimație. Doritorii de a participa sunt rugați să se grăbească cu înscrierile, deoarece trebuie să se cunoască din timp numărul participanților pentru a se lua măsurile convenite în ce privește găzduirea și transportul. De asemenea și cei ce voesc a pregăti vreuna din conferențele fixate prin program, trebuie să se anunțe cât mai curând.

Noul ministeriu francez s'a constituit sub prezidenția lui Briand. Noul cabinet s'a prezentat alaltăeri camerei franceze. Prim-ministrul Briand a declarat că noul guvern va urma o politică de pace, de reforme și de progrese pe toate terenele. Noul cabinet va continua politica fostului ministru Clemenceau pentru a asigura pacea lumii și va susține alianțele și prietenii, pe cari le-a încheiat Franța cu statele vecine. Camera a votat noului guvern încredere.

Un războiu crâncen între Spaniolii și Cabilli. De vreo 10 zile s'a încins un războiu crâncen între trupele spaniole din nordul Africii și între seminția indigenă a Cabililor. Războiul acesta, care a produs în Spania turburări mari, s'a născut astfel: Semințiile Cabililor din nordul Marocului au început să neliniștească cele patru orașe întărite, pe cari Spania le posedă pe coasta de nord a Marocului. Spre a-și apăra pozițiile Spania e nevoită a trimite o oștire numeroasă, căci Cabilii sunt un neam de oameni foarte îndrăzneți și războinici. Zilele acestea au avut loc lupte însemnate lângă Melilla, o fortăreață spaniolă pe coasta de nord a Marocului. Cât de mare a fost lupta se poate vedea după faptul că Spaniolii au pușcat o mie de granate și 50.000 de cartușe. O sută de ostași Spaniolii ar fi rămas morți și alți 380 ar fi răniți. Cabilii au fost în număr foarte mare, de vreo 6000. Atacul lor a fost de o îndrăzneală extraordinară. Artileria spaniolă i-a respins abia cu mare greutate. Cabilii au reușit chiar să cucerească un tun, pe care Spaniolii l'au reluat numai cu mari eforturi și pierderi.

Generalul spaniol Marino dispune de 20.000 de oameni. Numărul acesta însă nu ajunge. El cere 60.000 de ostași spre a putea birui pe Cabilii cari sporesc necontenit. Cabilii sunt foarte bine înarmați și se crede că ei au primit ajutoare din Europa.

În Spania războiul acesta e foarte puțin popular. O campanie de protestare a început în toată țara. Multe mame s'au aruncat înaintea trenurilor, cari duc ceau pe filii lor la port de unde se vor imbarca pentru Melilla. În Barcelona a fost declarată starea de asediu din cauza turburărilor ce au izbucnit în sânul muncitorimeii din acel oraș.

ban cu ban în punga lui, sătenii știau bine. Nu odată se legară cu jurământ feciorii din sat să-și iee mirul. Dar bătrânii i-au mulcomit totdeauna: »că să-l lase în plata lui Dumnezeu, că să nu-și mânjască mâinile cu sânge omenesc«.

De câte ori n'a luat Marton pe nedrept până și de unde altul n'ar fi putut scoate nimic, căci nu era; de câte ori nu l'au văzut infuriat, cu mustața bălană cotoasă, îmbârzoiată, cum măsură greșit jugărele de pământ, cum numără banii de plată, că și când i-ar fi împărțit la oameni cari nici numără n'ar ști. Și, dacă cineva i-se punea împotriva, cum clipeau ochii aceia gălbui, șterși, ca de mătă, cum se îmbârzoia și mai tare mustața rară, cotoasă.

Oamenii se gândiau că trebuie să aibă o lege tare cănească, ceva așa ca a Jidovilor, acest Marton, căci altfel nu-și puteau închipui, cum a putut trăi atâta amar de vreme fără să-i pese o singură dată de viața care-o duce.

La multe de toate se gândeau în serile acestea oamenii cari se adunau în crâșmă.

Și, din tot ce vorbiau, din tot ce cu-

Adunări populare în Ileanda-mare și Șomcuta-mare.

Deputații noștri au hotărât, precum știm, să țină în cursul acestei veri câteva adunări populare, pentru a-și face dările de samă în fața alegătorilor lor. Inceputul se va face în 1 și 2 August în Ileanda-mare și Șomcuta-mare. Facem apel la alegătorii români, să se prezente la aceste adunări în număr cât mai mare.

Cu poșta de astăzi am primit dela președintele clubului naționalist, d-l dep. Dr. T. Mihali, următorul apel:

Iubiți alegători!

Prin aceasta Vă fac cunoscut, că în 1 August st. n. a. c., Duminecă, îmi voi ținea darea de samă în Ileanda-mare în piața comună și Vă rog cu insistență ca la aceasta dare de samă să binevoști a participa cât se poate de mulți, cu atât mai vărtos, că pe atunci vor veni și colegii mei deputați membri ai clubului partidului național.

În 2 August, Luni, ziua sf. Ilie vom merge cu toții la adunarea populară ce se va ținea în Șomcuta-mare în curtea d-lui avocat Nicolae Nyilvan la oarele 2 după amiază, care adunare este anunțată și concesă.

Rog alegătorii din cercul Șomcuta-mare să se prezinte în număr considerabil la această adunare, la care între alții de sigur va lua cuvântul și fostul D-Voastră candidat, Dr. Alexandru Vaida, deputat dietal.

Dr. Teodor Mihali.

Cu privire la adunarea din Șomcuta-mare, primim spre publicare următorul aviz:

Se aduce la cunoștința publică, că în 2 August a. c. st. n. la 11 oare a. m. la casa lui Nicolae Nyilvan se va ținea o adunare populară în cauza volului universal, cu care ocaziune vor vorbi d-nii deputați naționali Dr. Teodor Mihali, Dr. Vasile Lucaciu și Dr. Alexandru Vaida. La această adunare invităm pe On. alegători cu toată onoarea și dragostea.

Șomcuta-mare, 26 Iulie 1909.

Ioan Serbu, Nicolae Nyilvan, Georgiu Bancos, Dr. Simion Butacu.

Românii și jubileul universității din Lipsca.

Din prilejul împlinirii a 500 ani dela fondarea universității din Lipsca (capitala Saxoniei) se țin zilele aceste în Lipsca mari festivități comemorative, la care va participa și o delegație a foștilor studenți români, cari și-au agonisit cunoștințele la această veche universitate germană. La aceste serbări va asista și A. S. R. Principele Ferdinand al României.

Foștii studenți români la această Universitate nu au rămas nepăsători față de aceste grandioase serbări și o parte din ei au întocmit un frumos pergament reprezentând o alegorie: România în costum național întinzând o cunună de lauri Germaniei, care se află pe un tron din secolul 15; la o margine e emblema uni-

versității și emblemele României și Germaniei. Pergamentul e îndoit în două, pe fața primă, unde e și desemnul alegoric, se află scris un text latinesc, pe care-l dăm în traducere românească.

Magnifice Rectore!

»Toți fi Regatului Român, cari sunt în viață și au avut fericirea de a culege, din cele mai vechi timpuri până azi, razele luminei intelectuale, ca studenți pe băncile acestei strălucite Universități, vin a vă mărturisi prin semnăturile proprii ce au depus pe acest pergament, sincerul lor sentiment de admirațiune și recunoștință ce păstrează pentru această iubită instituțiune — al cărui demn reprezentant sunteți voi — și al cărui jubileu de 500 de ani se sărbătorește azi, urându-i viață nesfârșită și succese, întotdeauna vrednice de glorioul ei trecut.«

Pe foaia a doua urmează iscăliturile în număr de peste 60. Pergamentul e pus într-o frumoasă mapă, pe care e scris cu litere mari de aur: »Alma Mater«.

Comitetul inițiator al acestui pergament se compune din d-nii: N. Lupescu, Zahareanu, Căpitanu, Bărbulescu, Răsteanu, Stoianovici, Tulli etc. Cu prezentarea și citirea pergamentului a fost delegat d-l Nicolae Stoianovici, profesor la liceul și orfelinatul din Focșani. D-sa va ceti pergamentul și îl va prezenta Regelui Saxoniei, care e rectorul onorific al Universității.

STIRILE ZILEI.

— 16 Iulie v.

Secretarul de stat Szterényi, reîntorcându-se din Sinaia, unde a fost primit eri în audiență de Regele Carol, a sosit aseară în gara Brașov, petrecând noaptea în vagonul său de dormit. Astăzi dimineața a sosit în oraș cu mare suită și a descins la hotelul »Europa«. Înainte de amiază a primit în audiență numeroase deputațiuni, iar când scriem aceste rânduri își ține darea de samă în fața alegătorilor săi maghiari. Deseară la oarele 7 va vorbi în limba germană în sala dela Gewerbeverein în fața alegătorilor săi Sași, cari îi pregătesc deosebite onoruri. La oarele 8 seara are loc banquetul. În decursul zilei de mâne va vizita mai multe fabrici, iar cu trenul accelerat de după amiază va părăsi orașul Brașov.

Alegere de deputat congresual în cercul Lugoși și Panciova. În calitate de prezident al consfățuirii confidentiale ținute Marti în Lugoși, d-l avocat Dr. George Dobrin ne face cunoscut, că pentru cercul Lugoșului a fost proclamat unanim candidat de deputat congresual, domul Dr. Valeriu Branisce, directorul ziarului »Drapelul«. Un comunicat oficios despre proclamare va apare în numărul proximal »Drapelului«.

Pentru cercul Fanciovei a fost recomandat de candidat d-l St. Petrovici, deputat dietal.

Un țaran român străpuns de un gendar. »Tribuna« din Arad publică următoarea întâmplare bestială săvârșită de un gendarm într-o comună din părțile Bihorului. În satul Pocola (Bihor) intrase Duminecă sara țaranul Ilie Birta să bea puțin rachiu. Venise la crâșmă și un jandarm din Kăbăgani, care avea inspecție de noapte-

Între ei doi se întâmplă următoarea conversație:

— De câți ani ești în slujbă? — Întreabă Ilie Birta pe jandarm.

— De 12 ani.

— Ești căsătorit?

— Da!

Ilie Birta pleacă spre casă. Când ieși din crâșmă salută pe jandarm și-i întinde mâna:

— Eredj a fenébe!

— Da ce domn mare ești de nu dai mâna cu mine — ripostă Ilie Birta, — apoi și frate-meu a fost jandarm, apoi și eu am slujit pe împăratul. Dacă am pus mundirul am ajuns civil și tot ca mine ai fi și tu dacă n'ai avea hainele acelea.

Jandarmul se scoală, trânteste pe țaran de părete, scoate baloneta îl străpunge prin partea stângă a pieptului până în spate. Țaranul cade la pământ și strigă »mor«! Mai încearcă să se ridice, jandarmul îl străpunge încă de 5 ori în spate, îi ciuruieste trupul și nenorocitul își dădu sufletul.

Ciocnire între patrulare austro-ungare și montenegrene. »Budapesti Hirlap« este informat că o patrulă muntenească a trecut în apropierea comunei Gyorgyevici pe teritoriul bosniac. Soldații montenegri, nevrând să se retragă, soldații austro-ungari au pușcat asupra lor rânind greu pe un soldat montenegrin. Cu câteva zile mai înainte s'a întâmplat o altă ciocnire, în care a fost rănit un soldat austriac.

Cununie. Olivia Oprea și Dr. Ioan Dobre ne anunță celebrarea cununiei lor, care va avea loc Luni, în 9 August st. n. a. c., în biserica română gr.-or. din Ilia-Mureșană, la oarele 6 p. m. Felicitări.

Dela direcțiunea tramvaiului primim următorul aviz: În 31 n. l. c. când vor avea loc cursele de cai dela Râșnov, va pleca din piața Brașovului un tramvai la 12 oare din zi la gara din Bartolomei, care va sta în legătură cu trenul special, ce va pleca la Râșnov. După curse încă va sta la dispoziția publicului un tramvai între Bartolomei și piață.

D-l primar al orașului Brașov a transferat din cauze de serviciu pe inspectorul cercual din suburbiul Șcheiu, Ioan Giuvălcă în cercul Blumăna, înlocuindu-l cu inspectorul cercual din Blumăna, Ioan Orban.

Ministerul marinei din Italia a făcut în România o nouă comandă de 4000 tone de reziduuri de petrol destinate bastimentelor ușoare ale marinei de războiu italiene. Se știe că acum câteva luni ministerul marinei din Italia a cumpărat în România alte 4000 tone de reziduuri.

O victimă a științei. Căpitanul Engelsied din marina suedeză a făcut încercări cu zmeo pentru a studia curentele de aer în straturile de sus ale atmosferei. Unul din zmeo a ajuns la 2700 metri înălțime și fu lovit de trăsnet; prin firul de oțel al zmeului curentul electric a fost dus la pământ și căpitanul Engelsied a fost omorât pe loc.

Un om ucis de albine. Locuitorul Ion I. Drăgoi din comuna Breaza de sus (România) cu toate că avea stupărie, avea însă groază de albine. De aceea el nici-când nu avea curajul să umble la stup.

ciți, că răsplata lui Dumnezeu nu întârzie.

Dar, într-o seară, în a treia săptămână de chinuri pentru Marton, cei din crâșmă văd, că ușa se deschide de-odată ca împinsă de uragan, și scheletul îmbrăcat în alb al arendașului li se arată. Dar numai ce-a privit odată cu ochii lui roșii cufundați adânc în cap, și tot așa de repede s'a făcut nevăzut.

N'apucară să se desmetecască bine oamenii, și ușa se deschide din nou, și câteva slugi domnești răsar în prag. Găfăiau să-și verse plămâni, și abia întrebară:

— »Stăpânul n'a dat pe-aiți?

— »S'a arătat așa numai ca o arătare, dar iar s'a dus, zise un moșneag de după masă.

— »Ni-a scăpat din cesă, batăl puterile, și iată nu-l mai putem prinde«, zise unul din slugi, și ștergându-și sudorile cu mâneca cămeșii, porniră să-l caute.

De atunci oamenii în sat și afară la câmp nu mai vorbeau decât despre dânsul.

Simțiam că ar trebui să fac și eu ceva să-i liniștesc. Dar eram de puțină vreme cunoscut în sat. Murise preotul cului, și eu, dintr'un sat vecin, mergeam

tot la trei Dumineci să fac slujbă în biserică lor.

Dar, într-o Duminecă; după ce gat slujba, când ies din biserică, o slugă dela curte îmi dă o epistolă. Doamna, nevasta lui Marton, mă ruga să merg negreșit până la ei. M'am dus, vezi bine, deși nu era credincios de al nostru. În cazuri de acestea nu se întreabă cine are lipă de ajutor.

Și ce-am văzut atunci, și ce-am auzit pot să-ți spun, că nu voiui uita nici-odată. N'am ajuns să-l spovedesc; de spovadă nici nu putea fi vorba. Așa-dar nu desțînuesc nimic ce nu s'ar putea destăinui. Vreau numai să-ți spun că am văzut un om rău în fața morții. Acum, oameni de tot felul am mai văzut eu, cum sunt când mor. Oameni buni și răi. Dar drept e că n'am văzut pe unul foarte bun, ori pe unul foarte rău. Acum da. Marton acesta într'adevăr a trebuit să fie un om foarte rău. Și spre rusinea mea trebuie să-ți spun că eu n'am fost cine știe ce credincios mare. Preot am fost, mi-am împlinit datorințele, dar treceam destul de ușor peste tot ce aveam de făcut. Vezi că, rămas de tânăr văduv, eu cetisem mult. Și am cetit fără să aleg. Și, încet-încet, pe lângă înfrângerea, ce m'a dat'o moartea soției, din scrieri științifice de azi, mi-au venit

alte înfrângeri, cu privire la ce învățasem eu despre suflet și viața sufletească. Ajunsesem aproape să cred că, din om nu mai rămâne nimic după ce moare. Că ceea ce numim conștiință, care ne-ar arăta existența sufletului, e iacă așa o dedare a minții cu diferite teorii, că este numai un produs al educației aceea ce ni-se spune, și aceea ce cunoaștem noi.

Poți să vezi că astfel eu am intrat la Marton, destul de rece. El zăcea în pat gemând cu ochii strâns închiși, cu buzele vinete, cu umerii obrăzilor împungând prin pielea pământie. Sudorile îi presărau fruntea cu picuri mari de apă. Părul, sur pe jumătate, era ud și perina în care se cufunda acel cap pierit, era galbenă de-atâta asudat.

Când deschise ochii, părea de tot liniștit. Nu mă cunoștea și nu știa cine-s. Nu știam cum să încep vorba cu dânsul. În urmă văzându-l că mă privește fix, i-am zis:

— »Locuesc aici în apropiere și-am auzit că ești bolnav. Țineam să te văd, Dar te-ai întreba ceva. Trebuie că-ți vine greu să stai cu capul în perina aceea. Pentru ce nu ți-o schimbă?

El privi rânjind la mine, înflorându-mă.

Luni, spre nenorocirea lui, ducându-se pe la prietenul său Burduoiu, comerciant din Comarnic, acesta, care avea și el stupărie, l'a făcut să umble la stupi. Albinelile revoltându-se, s'au năpustit asupra lui Ion I. Drăgoi și l'au înțepat peste tot corpul. După puține momente, nefericitul a încetat din viață.

Un congres al orbilor. La Londra s'a ținut un congres de orbi. Președintele acestui congres, d-l Harry întrebă asupra modului cum se orientează orbii, s'a rostit astfel față de un ziarist englez: 'Timpul îl recunoaște orbul după mirosul ce exală străzile și drumurile, nervii feței sale arată orbului dacă lucește soarele sau dacă aerul e acoperit cu nori. Deosebirea dintre zi și noapte o face după șgomotul stradelor și curățenia aerului, care e mai curat noaptea decât ziua. Mărimea omului cu care orbul vorbește, el o recunoaște după greutatea mersului și mărimea pasului lui. Vârsta și genul o recunoaște după glas. O încrucișare de stradă sau o întorsătură a ei, orbul o recunoaște după slăbirea șgomotului din stradă, iar apropierea unui pom, a unei grădini sau rău o află prin miros.

O femeie îndrăzneță. În Lowell-Michg. (America) o femeie se arăta publicului cu o invenție a ei. Se urca în balon până la înălțimea norilor și de acolo se lăsa la pământ cu ajutorul unei umbrelor uriașe, care o oprea în cădere, încât ajungea teafără la pământ. Într-o zi însă fiind vânt când s'a coborât, vântul a dus-o pe sârmele unui streetcar și puternica electricitate a ucis-o la moment.

O nouă invenție pentru fabricarea de țigle ieftine de cement este datorită d-lor Streitferdt et Novac din Ardeal, cari și-au patentat invenția lor în Ungaria și România. Prin noua lor mașină în preț de 750 cor. se pot face pe zi 300-500 țigle durabile de acoperit case, grajduri etc. iar la fabricarea lor se folosește numai nisip și cement. Mașina, fiind de estensiune mică se poate așeza în orice loc și se poate lucra în orice anotimp. Țigla este foarte ușoară și ieftină. Pentru acoperirea unui metru pătrat se folosesc 14 bucăți, cari cântăresc 28-30 kilograme. Prețul unei bucăți variază între 5-7 bani după calitatea cementului. Cei ce doresc a vedea această mașină foarte folositoare și a se convinge de perfecțiunea ei au a-se adresa d-lui profesor *Vilii Streitferdt* la Feldioara, Földvár.

Sultanul Turciei și Țarul Rusiei. Mai multe ziare află că pe la jumătatea lunii Septembrie Sultanul Mehmed va veni la Livadia să facă o vizită Țarului Nicolae. Țarul Rusiei va merge la Constantinopol prin Octombrie.

Un nou nesucces al aviatorului Lathan. Alaltăieri seara aviatorul Lathan a încercat din nou să treacă canalul Mănecei. Aer-planul a sburat direct spre Dower, însă la o depărtare de 50 de metri de portul Dower, a căzut în apă. Lathan a fost salvat de torpilor care-l însoțea.

Descoperiri arheologice la Plevna. Cu ocazia unor săpături lângă Plevna s'au găsit mai multe monete și alte lucruri vechi ce par a fi din secolul III după Christos. Se crede că în aceea localitate a existat pe vremuri un oraș roman. Valoarea lucrurilor este foarte mare din punct de vedere arheologic.

— »Cine s'o schimbe?« întrebă el.

— »Cum, cine s'o schimbe? d-ta ai doar soție.

El se strâmbă urât, se zvârcoli, apoi îmi zise iar liniștit:

— »Așadar și d-ta crezi că am soție. Nu, d-le, eu cu femeia asta am trăit nelegiuit. Eu n'am avut soție. Eu am fost un blăstămat în toată viața mea. Ce crezi? Eu am lăsat pe oameni să-i sărute mâna, chiar și mie mi-au sărutat oamenii năcăjiți mâna! Știi d-ta ce însemnează asta?«

Eu priviam la el nedumerit.

— »Asta însemnează a-ți bate joc de viață, zise el repede, apoi îl prinse o tuse îndelungată. Gândeai că are în piept bășici umflate și în gât cimpoaie, așa sunete scotea. Și se zvârcolia în pat ca un șarpe pe care l'ai tăiat cu sapa în două. În chinuri de acestea, cum îi mai venea omului acestuia să vorbească de nevrednicia lui?

Și, totuși, cât ce gătia de tușit, începea să mi-se desvăluie, ca unui duhovnic neîndemnat de nime. Și, tot ce povestiau de el țărani, acum auziam din gura lui.

Știa că are să moară. De câte ori pomenea cuvântul acesta, privia încrămențit în podele, cu ochii tulburi ca un smintit. Puțină putere de mai era, într'adevăr,

O casă clădită în 11 ore. Un tânăr arhitect american anume W. C. Carl în St. Lois a făcut o nouă minune. În ziua căsătoriei sale el a vrut să facă soției sale cu această grabnică clădire o surprindere. Dimineața la ora 6 nu se afla încă pe locul clădirei nici o cărămidă și nici o scândură. Exact la ora 7 sosiră camioanele cari aduseră tot materialul, pietre, cărămizi, scânduri, grinzi etc. Împărțirea muncii s'a pregătit de mai înainte în toate amănuntele, părțile de cherestea fură așezate și potrivite, ferestrele erau gata, așa că totul trebuia așezat, numai zidăria, care fu începută îndată. După o oră și jumătate de lucru fundamental era gata. Lemnăria se așeză repede, zidurile îmbrăcate și pe când la amiazi tinichigii începură a acoperi casa cu tablă lucrau deja în lăuntru tâmplarii și electrotehnicianul, care puse sârmele ce conduc electricitatea. Pe când tâmplarii erau încă ocupați la scara casei sosiră zugravii pentru a văpsi pereții din afară cu verde și alb. Exact la ora 6 toți lucrătorii puseră instrumentele lor la o parte și părăsiră locul: mica vilă era gata pentru a fi luată în stăpânire. Ea constă dintr-o sală de baie foarte confortabilă, sală de primire și două odăi luminoase, și spațioase. De-abia au dispărut lucrătorii, și au și sosit camioanele cu mobilier și după o oră tânăra părăsește a primit pe amicii lor în casa aranjată pentru serbarea de inaugurare. La clădirea casei au fost întrebuințate 75 000 cuie, 11.000 picioare lemn de construcție, 12.000 șindile, pereții au fost fixați cu 6.000 scânduri. În afară de zidăria au lucrat 25 tâmplari, 12 tinichigii și un electrotehnician. Coșul făcut din cărămizi a fost construit de 4 lucrători în 4 ore și 45 minute.

Musică. Măne, Vineri, la oarele 5½, muzica orașenească va cânta la promenade de jos.

Emigrațiunea în Siberia. Populația țărănească din centrul Rusiei emigrează în mare parte în Siberia. Căutarea de o viață mai bună în Siberia, s'a semnalat imediat după războiul ruso-japonez, în anul 1907, când peste 400.000 de oameni au pornit spre Siberia. Anul trecut au emigrat din Rusia 600.000 persoane. Numărul emigranților din anul acesta, dela 1 Ianuarie până la 15 Iunie s'a ridicat până acum la 563.800.

Insemnările unui sinucigaș. Un doctor asistent dela Institutul chimic al universității din Viena s'a otrăvit în săptămâna trecută și a însemnat pe hârtie, până în ultimul moment efectele otrăvirii. Tânărul asistent care suferia de o boală incurabilă a fost găsit mort, șezând într'un scaun. Pe masă înaintea lui s'a aflat o hârtie, unde însemnase, că a luat 25 grame de ciankali, și că fle-care linie trasă cu peana pe hârtie însemnează un interval de 5 secunde dela timpul în care a luat veninul. S'au numărat 9 linii; iar la ultima linie erau stenografiate vorbele: »mă sfârșesc«. Sinucigașul, conform notițelor sale, a mai trăit, după ce a băut otrava violentă, cam 45 de secunde.

Sinodul bisericii Sf. Nicolae.

Brașov, 15 Iulie v. 1909.

Dimineața trecută s'a ținut un sinod al bisericii Sf. Nicolae din Scheiul Brașovului, care s'a ocupat cu raportul comisiunii sinodale asupra activității vechiului

comitet în anul de gestiune 1908 și cu îmbunătățirea lefurilor slujbașilor acestei biserici.

La sinod au participat din aproape 900 membrii sinodali deabea vreo 50 și după o desbatere, s'au mai bine zis după o lipsă de desbatere care ar fi fost la loc la multe cestiuni atinse în raportul comisiunii sinodale, — s'a votat vechiului comitet absolutoriul iar slujbașilor bisericii o îmbunătățire însemnată a lefurilor lor de până acum.

Astfel preoților li s'a urcat leafa fundamentală dela 2400 cor. la 3000 cor. iar cvincvenii dela 200 cor. la 600 cor.

Diaconului viitor li s'a votat o leafă de 2400 cor. și cvincvenii de 320 cor.

Conducătoarei școlii froebeliane și celor doi cântăreți de strană ai bisericii o leafă fundamentală de 1200 cor. și cvincvenii de 120 cor., iar celorlalți slujbași mai inferiori deasemenea o urcare proporțională.

Inregistrând aceste hotărâri mai însemnate, nu ne putem reținea dela unele observații, pe cari le facem nu pentru turburarea »păcii«, care s'a decretat în înțelegere cu preoții bisericii Sf. Nicolae de către venerabilul consistoriu din Sibiu în parohia Sf. Nicolae, ci chiar în interesul sălășluirii unei »păci cinștite în această însemnată parohie, a cărei viață internă a fost în trecut atât de mult sbruciumată.

După părerea noastră n'a fost la loc a se convoca un sinod atât de important într-o Duminecă a lunii Cuptor, când nu numai poporul din Scheiu nu vine la biserică, ci așa zicând întreaga inteligență aparținătoare acestei parohii e absentă; iar faptul acesta e cu atât mai de regretat, cu cât în anii trecuți s'a decretat ca principiu, ca în jurul sinoadelor acestei biserici să se facă cea mai mare publicitate, dându-se astfel ocaziune unui număr cât mai mare de parohieni, ca să se inițieze în afacerile bisericii și să contribuie cu cuvântul și votul lor la promovarea intereselor bisericii.

Modul, cum s'au luat unele din cele mai importante hotărâri, a lăsat deasemenea mult de dorit. Peste unele din cele mai însemnate cestiuni s'a trecut în cea mai mare grabă și fără nici o desbatere la ordinea zilei, încât unul și altul din membrii prezenți, cari ar fi dorit poate să ia cuvântul, se vedea în fața unui fapt împlinit, neștiind de multele ce s'a hotărât de cei câțiva parohieni din jurul mesei verzi.

Din hotărârile ce s'au adus mai relevăm următoarele, rezervându-ne a reveni asupra lor. S'a hotărât ștergerea ajutorului de 800 cor., care se dădea mesei studenților români din Brașov. În schimb s'a decis înființarea unui orfelinat pentru copii din Scheiu, votându-se spre acest scop o sumă anuală de 5000 cor. O desbatere mai lungă s'a încins în jurul urcării lefurilor slujbașilor bisericii. O parte din parohieni a susținut propunerea comisiunii sinodale, ca comitetul parochial să fie îndrumat a prezenta în timpul cel mai scurt într'un sinod extraordinar un proiect în privința aceasta. Preoții bisericii au cerut însă să fie primit proiectul ce l-au prezentat dânsii sinodului, fără prealabilă consultare a comitetului parochial. Cu desconsiderarea propunerii comisiunii sinodale președintele V. Voinea a pus la vot numai proiectul prezentat de slujbașii bisericii, care a întrunit vre-o 20 voturi. Unii dintre parohieni s'au abținut dela vot iar 6 au votat contra. Resultatul acestui vot a

avut drept urmare, că o parte din parohieni a părăsit, protestând, sinodul.

Sinodul s'a terminat la oarele 12 din zi.

X.

ULTIME ȘTIRI.

Revoluție în Spania.

Barcelona, 29 Iulie. De 6 zile domnește revoluția în oraș. În mai multe părți ale orașului, mai ales în împrejurimile gărei, s'au întâmplat ciocniri sângeroase între demonștrânți și miliție. În unele locuri s'au dat adevărate lupte. Demonstrațiile au un caracter antidinastic. În ciocnirile din oraș au căzut 4 ofițeri și 20 jandarmi, 30 de revoluționari au fost omorâți și 100 răniți.

Paris, 29 Iulie. Ziarele au primit știri indirecte din Madrid și Barcelona, din cari reese că trupele spaniole au avut mari pierderi la Mellila. Guvernul caută să ascundă adevărul relativ la aceste pierderi, cari sunt evaluate la 600 până la 800 de soldați. În toată Spania se vor ține meetinguri de protestare. La Barcelona domnește anarhia. Revoluționarii au răsturnat vagoanele tramvaiului și s'au baricadat după ele.

Madrid, 29 Iulie. Un batalion care avea să plece din Barcelona pentru Melilla s'a revoltat. Un soldat a omorât pe un ofițer. Soldații au atacat cu cuvinte insultătoare pe rege.

Londra, 29 Iulie. În Valencia mulțimea înarmată a început o luptă groaznică cu forțele polițieneste, pe cari le-a răzbit cu totul. Sunt morți și răniți de amândouă părțile.

Madrid, 26 Iulie. Conziliul de miniștrii a hotărât să proclame starea de asediu nu numai la Barcelona dar și la Tarraona și Gerona.

Madrid, 29 Iulie. Situațiunea în Barcelona este gravă. Regele a semnat decretul suspendând garanțiile constituționale în întreaga Spanie.

Lipsca, 29 Iulie. Serbările jubilarie ale universității din acest oraș au început eri prin o mare recepțiune, la care au luat parte principele Ion George al Saxoniei și principele moștenitor al României.

Budapesta, 29 Iulie. Pentru a combate memoriul medicilor din România comitetul aranjator al congresului medical internațional a luat măsuri, ca toți medicii români din Ungaria și Transilvania cari ocupă vreo funcțiune oarecare de stat sau comună să fie aduși (?) la Pesta, ca grup distinct românesc.

Și de odată mi-s'a făcut lumină. Deodată am înțeles că într'adevăr este conștiință, și că aceasta nu se formează din învățatură și împrejurări, ci că este dată de cineva, și că tot ea este proba cea dintâiu despre existența sufletului nostru.

Atunci m'am incurajat. Atunci am simțit o căldură deosebită și am încercat cu tot prețul să-l fac pe Marton să se împace cu Dumnezeu. Dar arendașul simția un singur chin, vedea un singur lucru: ticăloșia vieții sale și chinul acesta era cu mult mai mare, decât ca Marton să se poată gândi și la altceva. Poate că, dacă trupul lui era mai tare, să poată duce încă mai multe zile, poate s'ar fi gândit și la pocăință. Căci ceea ce vedea el, era începutul pocăinței. Dar încă în ziua aceea, după amiazi, trupul se zvârcoli pentru cea din urmă oră.

Când m'am întâlnit cu sătenii, n'am putut scăpa să nu mă întreb: »pocăitu-s'a, părinte?«

— »Asta singur Dumnezeu va ști o, dragii mei, le-am răspuns.

Unul apoi spuse gândul multora:

— »Ni-i teamă, părinte, că, de-a murit așa să nu se facă strigoii, să ne mai cheme și după ce-a murit, că destul i-am răbdat până a fost în viață.«

Cel ce-mi spuse povestirea aceasta, mă întrebă, privindu-mă țintă:

— »Simți, tu nepoate, să fi slăbit în credință?«

— »Nu știu, părinte, nu cred.«

— »De te-ai simți că te clătini, mergi undeva unde să poți simți aripa morții ce se apropie. Și crede-mă că te vindeci. Îți spun pe barba mea că te vindeci.«

Și-și netezi, barba mare, albă.

Jălbaru.

Pe vremea lui Vodă Cuza, trăia în București un tip numit Piticică Jălbaru. Porecla aceasta i se dăduse din pricină că pe lângă advocatură, el mai era special și în compuneri de felbi apelpisite cari făceau mare efect. Vestea despre el se duse în toată țara.

O biată femeie de la Ploiești fiind cu drept cuvânt năpăstuită într'un proces cu rudele, de către tribunalul de Prahova, proces în care perdea două case, trei prăvălii, o moșioară, un munte cu cherestea, o vie rămasese cum s'ar zice, cu deștial în gură. Dar femeia nu s'a descurajat de

Revista temniței.

Temnița de stat din Seghedin e aproape plină de „agitatori» serie »Dapelul». Cel mai vechi locuitor al ei e precut slovac Andrei Hlinka. Părintele a văzut perândându-se mulți... mulți... Unii oșeau, alții intrau. Numai el a stat neclintit locului și va mai sta — din grația guvernului mașter — încă 8 luni. Cererea d-sale de a fi pus în libertate condiționată — după ce a implinit trei pătrare de pedeapsă — a fost respinsă. Patruzeci arestanți ordinari au căpătat libertate condiționată, dar Hlinka nu: Periculos om!

Acum sunt în temnița Seghedinului 7 Români, 2 Slovaci, 3 Sârbi și mulți alții. Iată revista fugitivă:

Andrei Hlinka, preot în Rozsahegy, se află în temnița din 1 Decembrie 1907 și ese în 10 Martie 1910. În temnița a învățat bine românește. Citește regulat foile românești și înțelege tot ce citește. Ar putea rosti fără greș un discurs în limba română. E sănătos, vesel și în conversație e plin de temperament. Condamnat e pentru »agitatie».

Andrei Obuch, contabil slovac, a stat deja peste un an în temnița de stat pentru »agitatie». În curând se va muta pe 8 luni de zile în temnița ordinară pentru »laudatio criminis» (a aprobat într'un articol lupta națională a lui Hlinka etc.). E un tinăr foarte deștept.

Ioan Bagyura, tipograf; a stat un an. A eșit la 20 Iulie.

Pavel Peterski, călțunar, pentru un articol în »Branik» a fost condamnat la 6 luni. Ese în 1 Noembrie.

Silvestru Moldovan, condamnat pentru »agitatie» în »Foaia Poporului» din Sibiu, la 4 luni. A intrat în 2 Iulie, ese în 2 Noembrie.

Nicolae Jugănar, (»Drapelul») e condamnat la trei luni pentru traducerea și publicarea unei epistole a lui Björnson. A intrat în 1 Mai, ese în 1 August. La toamnă însă va intra din nou pe 4 luni, pentru că a publicat — după o foaie maghiară — o dare de seamă despre congresul socialist din Viena.

George Stoica, (»Lupta»), condamnat tot pentru »agitatie» la 1½ ani. A intrat în 9 Februarie 1908; ese în 9 August 1909.

Dr. Dimitrie Lascu, condamnat pentru un articol din »Tribuna» la 6 luni. A intrat în 2 Martie, ese în 2 Septembrie.

Învățătorul Popovici din Bihor, 4 luni și 5 zile în legătură cu alegerea dep. Dr. V. Lucaci.

Amos Tulea stă 6 luni pentru foaia de tristă pomenire »Renașterea» din Caransebeș.

Geza Pompeiu-Bănățeanul, »poet» socialist din Lugoj, e condamnat pe 3 luni.

Max Glücksman, croitor, analfabet, stă un an în temnița pentru revista anarhistă »Társadalmi Forradalom» a contelui Ervin Battyányi. Capătă dela foaie un ajutor lunar de 120 coroane.

Alex. Vincze (odinoară Weinberger) 1 an, pentru un discurs la o adunare socialistă.

Iuliu Franczia, măsar, 1 an, pentru un articol socialist din »Hentesek lapja».

Milan Tusanovits (sârb), socialist, 6 luni pentru un articol.

Svetozar Mosarinski (sârb), socialist, 6 luni pentru un articol.

Aceștia sunt de prezent oaspeții Seghedinului.

Și așteptăm din zi în zi sosirea d-lor

fel. Ea a luat diligența și a venit la București, trăgând la otel Simion, otel de rangul întâi pe vremea aia.

A doua zi, face, ce face, și se informează unde șade Pintilică Jălbaru — vestitul! El ședea prin mahalaua Olari. I. se înfățișează și îi spune necazurile ei rugându-l să-i facă o jalbă către Măria Sa Vodă Cuza.

Jălbaru, care ascultase fl-gmatic, o întrebă la urmă:

— Cu ce condeiu să-ți scriu jalbă, Cucoană.

— Cu or ce condeiu, răspuse aceasta.

— Nu, nu: nu e cum crezi d-tă...

Spune-mi cu ce condeiu voești?

Și-i arată pe o mică etajeră vre-o cincii tocuri puse unul d'asupra altuia.

— Uite, asta e toc de zece sfanți.

— Uite, asta e toc de douăzeci de sfanți. Asta e toc de cincizeci de sfanți. Asta de sus e toc de o sută de sfanți.

— Vai de mine, d'o sută?

— Da, da; dar face minuni. Leacul e sigur.

Cucoana răspuse după oare-care gândire:

Dr. Cassiu Manui, Ioan Spuderca, Victor Branice etc.

»Drapelul» e informat, că deținuții socialiști s'au purtat și se poartă urât și disprețuitori față de deținuții naționaliști. Pentru lucruri de nimic socialiștii au părrat la directorul pe naționaliști. Neînțelegerile a fost așa de mari, încât directorul a despărțit pe socialiști de naționaliști. Socialiștii sunt acum toți jos în partere și nu li-e iertat să se urce în etaj sub nici un pretext. Servească și aceste mici frecări de învățătură pentru unii din cei buni ai noștri, cari cochetează cu socialiștii.

De câțva timp vizitarea deținuților prin prietini și cunoscuți e mai anevoioasă. Puțini sunt cărora li-se permite să stea de vorbă timp de o oară cu Hlinka. Au venit la Hlinka prietini din Moravia și Boemia, și au fost respinși. De te prezinți în cancelaria directorului și ceri pe Hlinka, ești supus unui interogator formal:

»De unde îl cunoști pe Hlinka?»

»D-ta nu ești din Rózsahegy!»

»Ești rudă cu Hlinka?»

»D-ta poate ești redactor și cine știe ce ai de vorbit și de pus la cale cu Hlinka!»

»Cu Hlinka nu-ți permit să vorbești!»

Dar și dacă ceri pe altul, te întrebă funcționarul una și alta, deși nu așa sever.

Dacă vrei să vorbești cu 2 deținuți — cu mai mulți nici nu e permis — atunci vorbești jumătate de ceas cu unul și jumătate de ceas cu celalalt. Așa se vede, că regulamentul e aspru și în privința vizitelor.

Nu-i glumă să stai în temnița.

Și totuși... Cât de nepăsător e publicul nostru față de redactorii arestați și față de foile noastre, cari spetesc sub povara amendelor grele.

Cernilă.

Cum funcționează organismul omenesc?

Organismul omenesc s'a asemănat cu o mașină cu vapor. Asemănarea aceasta este însă numai în unele privințe nimerită, căci mașina omenescă este cu mult mai complicată și cu mult mai perfectă, ca ori care altă mașină. Cu toate acestea ne vom folosi și noi de asemănarea aceasta, fiindcă înlesnește mult priceperea modului cum funcționează mașina omenescă.

Când voim să punem în mișcare o mașină cu vapor, d. e. o locomotivă sau o mașină de treerat, lucrul cel dintâiu este, că facem foc sub cazanul de vapor, aprinzând cărbunii, lemne, benzină, țitei sau alt material de ars, alt combustibil.

Toate materialele acestea, cu care facem foc, conțin două corpuri: carbon și idrogen și aceste corpuri, când arde focul, se combină cu un alt corp, care se găsește în aer, cu oxigenul. În urma acestei combinațiuni se formează corpuri noi, adică acidul carbonic și vapor de apă. Productele acestea ale arderii împreună cu fumul părăsesc în formă gazoasă mașina prin hornul ei.

În urma acestei combinațiuni chimice care constituie procesul de ardere sau combustiuinea, se produce lumină (flacără) și căldură, iar prin căldura produsă apa din cazanul mașinei se transformează în vapor și aceștia prin puterea lor pun în mișcare mașina.

O astfel de combustiuinea sau ardere se întâmplă neconținut și în corpul omenesc, cât timp omul este în viață, iar

când arderea aceasta se intrerupe, viața noastră încetează. Nu este deci iertat să lăsam focul să se stingă căci ne stingem și noi.

Materialul de ars, cu care încălzim mașina omenescă, îl introducem în organism din afară în formă de hrană, în formă de alimente. Acestea, pentru ca să corăspundă scopului lor, vor trebui să conțină, în tocmă ca combustibilul cele două corpuri deja amintite, carbonul și idrogenul, iar oxigenul, care este elementul indispensabil pentru ardere, îl introducem tot din afară, din aerul atmosferic, cu ajutorul plămânilor, prin respirațiune.

În organismul omenesc se întâmplă același proces chimic, carbonul și idrogenul din substanțele, cu care ne hrănim, se combină cu oxigenul din aerul inspirat se formează acid carbonic și vapor de apă, și produsele acestei combinațiuni chimice părăsesc organismul omenesc prin plămâni, când expirăm. În tocmă ca la mașina cu vapor se produce și în organismul omenesc prin acest proces de ardere o mare cantitate de căldură. O parte din căldura aceasta omul o întrebuințează pentru ca să-și mențină temperatura corpului său, iar altă parte o transformează în lucru pentru munca corporală și spiritală.

O deosebire există cu toate acestea între procesul de ardere din mașina cu vapor și cel din mașina omenescă. Focul de sub cazanul cu aburi al mașinei arde cu mare intensitate, cu mare vioiciune; de aceea pe lângă căldură se mai produce și lumină, focul arde cu flacără. În mașina omenescă arderea este cu mult mai lină, mai puțin intensivă; din cauza aceasta în urma arderii line se produce numai căldură, dar nu și lumină. Se face prin urmare deosebire între aceste două feluri de ardere și se numește arderea cu flacără combustiuinea, iar arderea lină fără flacără, oxidatiunea.

În corpul omenesc se întâmplă așa dară, cât timp trăiește omul, o ardere lină o oxidatiune, și această ardere este unul din fenomenele cele mai de căpetenie ale vieții.

O altă deosebire esențială între mașina cu vapor și mașina omenescă este următoarea:

Focul, cu care încălzim mașina de vapor, se face sub cazanul de aburi. În mașina omenescă însă nu există un loc anumit, unde se face foc. Mai înainte se credea, că arderea sau oxidatiunea se întâmplă în plămâni, că plămânilor sunt organul, în care se produce căldura. Astăzi se știe însă cu siguranță, că în plămâni nu se întâmplă combustiuinea, ci are loc numai schimbul gazelor, cari sunt necesare pentru ardere; aici se absoarbe oxigenul și tot aici se elimină produsele arderii: acidul carbonic și vaporii de apă. În organismul omenesc nu există un organ special pentru producerea căldurii (pentru calorificațiune), precum există d. e. pentru digestiune, pentru circulațiune ș. a. Arderea sau oxidatiunea se petrece în toate organele, în toate țesăturile corpului, în elementele anatomice, din cari constau țesăturile. Această oxidatiune trebuie să se întâmple în toată substanța viețuitoare, care formează organismul omenesc sub pedeapsă de moarte. Fără oxidatiune țesăturile nu sunt capabile să și îndeplinească funcțiunile lor speciale.

Substanțele alimentare nu pot fi însă arse în starea, în care le introducem în organism. Ele trebuie să treacă prin lungimea întregă a tubului digestiv, unte rămân timp mai lung în diferitele lui părți

Măria Ia!

Pentru toată lumea două și cu două face patru, numai pentru tribunalul din Prahova face cincii.

Cuza primi petiția și văzând-o scurtă o ceti și rămase foarte intrigat, căci nu pricepea nimic. Trimese după femeie care aruncă vina pe Jălbaru. Fu adus și Jălbaru pe sus, techer-mecher.

— Ce însemnează blăstămăția asta, întrebă Cuza.

Jălbaru cu mult sânge rece spuse că neprimind răspuns la celelalte două jălbi, a scris-o p'asta așa.

Apoi explică cele petrecute la tribunal și-l convinse pe Cuza, că femeia are dreptate.

Drept ori ce răspuns Vodă dete un decret, prin care Tribunalul de Prahova era desțituit în complet. Sentința în procesul femeii era anulată...

D. Teleor.

spre a fi modificate prin acte mecanice și chimice. Numai după ce au fost preparate prin aceste acte ale digestiunii și au devenit materii nutritive pot fi absorbite de curentul sângelui, care apoi le transportă în toate țesăturile corpului.

Aceasta se întâmplă cu ajutorul circulațiunii. Corpul omului conține aproximativ 4 kilograme de sânge, care curge neîntrerupt printr'un sistem de tuburi elastice, plecând din inimă (cord), care este centrul circulațiunii, și întorcându-se, după ce au descris un drum mai scurt sau mai lung, iarăși de unde a plecat. Taburile, care conduc sângele din inimă spre periferie, se numesc artere și acestea, îndepărându-se de inimă, se ramifică tot mai mult, apoi diferitele ramuri se separează unele de altele și se împrăstie în toate organele corpului, aprovizionându-le cu sânge, spre a le nutri. Când ramificațiunile arteriilor au devenit atât de subțiri încât cu ochiul liber nu se mai pot vedea, primesc numele de capilare. Capilarele cele mai subțiri au un diametru de $\frac{1}{1000}$ din un milimetru, astfel că prin ele abia poate trece un singur globul de sânge, unul câte unul în șir nesfârșit, și pereții lor sunt atât de fini, încât nu au nici $\frac{1}{1000}$ — $\frac{2}{1000}$ din un milimetru grosime. Cu toate acestea capilarele totdeauna formează un sistem de canale cu pereți proprii, închiși din toate părțile. Trebuie să se producă o rană, o tăietură, o lovitură, pentru-ca sângele să iasă din aceste țevi fine.

Capilarele formează în toate organele corpului omenesc niște rețele foarte fine, care se împletesc cu țesăturile tuturor organelor, iar din aceste rețele se adună apoi iarăși sângele în alte țevi subțiri, numite vene, care reduc la inimă sângele distribuit de artere.

Din rețelele formate de capilare două sunt cele mai principale.

Una din aceste rețele se desfășură în plămâni și rolul ei este să aducă sângele în contact cu aerul atmosferic. Aici sângele absoarbe din aer oxigenul și se descarcă de acidul carbonic, care-l aduce din țesăturile corpului. În urma acestui schimb de gaze sângele, care ajunsesse în capilarele din plămâni ca sânge negru sau venos, devine imediat după absorbirea oxigenului roșu, arterial și se întoarce în inimă, spre a fi din nou transportat ca sânge arterializat în țesături.

Celaltă rețea mare de vase capilare este rețeaua nutritivă. Capilarele acestei rețele intră în urzeala și bățătura țesăturilor din toate organele. Sângele aici de fapt este separat de elementele anatomice ale țesăturilor și de licidele, care le scaldă, numai prin pereții subțiri ai capilarelor. Prin această membrană foarte subțire se poate face cu mare înlesnire schimbul între substanțele din sânge și cele cuprinse în țesături. Aici, în întimitatea țesăturilor, predă sângele substanțele, care au să se transformeze în substanța proprie a țesăturilor, și primește în schimb substanțele discompuse, de cari nu mai au trebuință țesăturile. Aici trece oxigenul prin perețele capilarelor și se infiltrează în țesături, oxidându-le, și primește în schimb acidul carbonic, cu care apoi se întoarce prin canalele vinelor iarăși la inimă și apoi în plămâni, ca să-l elimineze și să primească din nou oxigen.

Schimbul acesta între materiile din sânge și cele din țesături este indispensabil pentru viață, căci dacă este intrerupt în vre-un organ, funcțiunile acestui organ sunt imediat suspendate și dacă intreruperea durează mai mult timp, moartea elementelor, din care sunt compuse țesăturile, trebuie neapărat să se întâmple.

Tocmai faptul acesta constituie deosebirea cea mai esențială, ce există între mașina cu aburi și mașina omenescă.

Materialul din care constă mașina de aburi rămâne neschimbat; când se strică trebuie reînnoit. Materialul, din care constă mașina omenescă însă este neconținut în mișcare; o parte din substanța, care formează țesăturile corpului nostru, se discompune și în același timp se reînnoiește și în mișcarea aceasta dublă, de compunere și discompunere continuă și simultană constă taina vieții noastre.

Dr. G. B.

Convocare.

Conform hotărârei adusă în ședința dela 23 Martie n. a. c. a comitetului despărțământului Cluj, — al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», avem onoare a convoca pe ziua de 8 August n. 1909, adunarea de cerc ordinară a despărțământului nostru, în comuna Jucul de sus, cu următorul program:

I. 1. La 3 oare d. a. deschiderea a-dunării, în școala română confes. 2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală ordinară ținută la 7 Iulie n. 1908 în Juțul-de-jos 3. Raportul cassarului. 4. Alegerea a 3 comisiuni: a) pentru censurarea raportului general al comitetului; b) pentru censurarea și revizuirea raportului cassarului, încasarea taxelor dela membrii vechi și înscrierea taxelor dela membrii noi; c) pentru verificarea procesului verbal. 5. Conferință populară. 6. Raportul comisiunilor de sub punct 4. 7. Alegerea comitetului cu mandat pe durată de 3 ani. 8. Eventuale propuneri. 9. Închiderea adunării.

II. La 8 oare seara prelegeri populare cu schiopicul. La această adunare sunt invitați toți membrii despărțământului nostru și toți aceia, cari se interesează de binele și luminarea poporului nostru și de înaintarea Asociațiunii.

Cluj, la 15 Iulie n. 1909.

Eugen Pop Păcurariu,
director.

Dr. Valentin Porușiu
secretar.

Înștiințare.

»Reuniunea femeilor române din Brașov«, aduce la cunoștință condițiunile de admitere în »Internatul de fete cu școală de menaj și industrie casnică«.

Reuniunea întretine și subvenționează acest Internat cu o sumă însemnată, spre a putea primi eleve cu taxe cât se poate de reduse.

În Internat se predă învățământ practic și teoretic.

Învățământul practic cuprinde: pregătirea bucatelor, întreținerea locuinței, spălătul și călcatul, legumăritul, croitul de rochi și de rufărie, cusutul cu mașina, diferite lucruri de mână până la cele mai variate broderii, țesutul la războiu dela cele mai simple pânzării până la covoare colorate ș. a.

Învățământul practic se completează cu învățământul teoretic, tratând despre teoria bucătăriei, teoria croitoriei, contabilitate și chemie culinară, igiena; apoi, religiuina, limba și literatura română, maghiară și germană, cântări, desen ș. a.

Încăperile internatului s'au mărit și corespund pe deplin regulilor igienice, având școala și atelierul de lucru într-o clădire separată, situată împreună cu clădirea principală într-o frumoasă grădină, proprietatea Reuniunii.

Taxa pentru întreținerea completă (inclusiv spălătul) este de 32 cor. pe lună; la aceasta se mai adaugă o taxă suplimentară de 4 cor. pe lună, pentru învățământ, îngrijire medicală și băi. — Taxele se plătesc anticipativ.

Primirea elevelor în Internat se face cu începere dela 25 August st. v. și deoarece numărul locurilor este limitat, părinții sunt rugați a anunța cât mai din vreme înscrierea.

Pentru a putea fi primite în Internat, elevele vor trebui să aibă vârsta de 12 ani, să prezinte certificat de botez, de școală și revaccinare.

La intrare în Internat, elevele pe lângă hainele și rufele trebuincioase vor trebui să-și aducă așternut de pat, (saltea, perină și plapuma cu rufărie lor).

În ceea ce privește îmbrăcămintea elevelor înștiințăm pe părinți, că pentru reducerea cheltuielilor și pentru uniformitate s'a reglementat un costum uniform precum și șorturi uniforme, pe cari elevele trebuie să și-le facă în Internat.

În legătură cu acest Internat Reuniunea întretine și un Orfelinat, în care se primesc fetele române, orfane și sărace pe cheltuiala Reuniunii — Pentru ocuparea acestor locuri se publică concurse.

Informațiuni se pot lua dela președinta Reuniunii, Brașov, Târgul Grăului, Nr. 5.

Maria B. Băulescu,
președintă.

Ioan Lengaru,
secretar.

Școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu.

— Condițiuni de primire. —

În clasa I. a școlii civile de fete se primesc eleve:

a) care arată prin atestat de botez că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes 4 clase elementare (popolare sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt

bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve, care dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școala de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela o școală elementară populară, primirea în ori-care clasă a școlii civile, ce corăspunde vârstei elevei, se poate face numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înainte corpului profesoral al școlii, în sensul ordinatiunii ministeriului regesc-ungar de culte și instrucție publică, dto 11 August 1887, Nr. 29,000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele care se înmatriculează întâia-dată la școala noastră, au să producă atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletor) împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve, care au absolvat patru clase civile (secundare). Se pot primi și eleve, care au absolvat numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt impedeate a absolva cele patru clase civile.

Înscrierile pentru anul școlar 1909/1910 se pot face din 1—6 Septembrie 1909 stil nou.

Examenle de emendare se țin în 2 Septembrie 1909 st. n. la 8 oare a. m., cu elevele care s'au anunțat la direcțiune.

În 3 Septembrie 1909 st. n. la 8 oare a. m. se țin examenle de primire, iar în 6 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună, și pentru elevele, care se înscriu prima-dată la această școală, o taxă de imatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Căleș didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele care voesc să fie primite în internat, fie eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare a Reuniunii femeilor române, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începerea anului școlar, pentruca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 500 cor. pe an, în care se cuprinde și didactrul, și se plătește înainte, în patru sau în două rate. Spesele pentru cărțile de învățământ, pentru materialul de scris, desen și lucru de mână, se poartă separat de părinți, precum și cheltuielile pentru înbrăcămintă și încălțăminte, pentru instrucțiune în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt: pentru o elevă (singură), 2 oare pe săptămână. 12 cor. pe lună; pentru două eleve (împreună) 2 oare pe săptămână, 6 cor. pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză, pe lună 2 cor. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzută cu apaduct, baie proprie și lumină electrică, încât ofere cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat afară de școală, au în fiecare zi anumite oare de conversație în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea directoarei, profesoarelor și guvernantelor.

Elevele, care voesc să fie primite în internat au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergere, 6 serviete, apoi perie de dinți, săpun și 2 pepteni, care toate rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburiile de trup sau albiturile câte 1/2 duzină din fiecare, două fuste de lustră (jupon) și două de flanel, ciorapi, batiste (marămi) câte 1 duzină, 1, umbrelă (cort) și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toatele nouă, sfătuiți părinții și tutorii să nu facă copiilor, căci pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevelor interne, toaletele se fac aici cu prețuri moderate, prin îngrijirea internatului. Străns de uniformă se țin: o haină, 2 șurte în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, care au să se facă aici și care peste tot vor costa cam 30—50 cor.

Dela direcțiunea școlii se poate primi cu poșta: »Statutul de organizare« și »Regulamentul internat« al școlii, »Regu-

1) Din care sumă 2 cor. pe lună se conțea instituției, pentru susținerea forte-pianelor în stare bună.

lamentul pentru cursul complementar, »Planul de învățământ« și »Regulamentul ministerial pentru examonele publice, private, supletorii și de emendare«, à 20 bani. De asemenea »Monografia școlii (2 cor.) în care pe lângă istoricul institutului, se află descrierile edificiului școlii și al internatului în toate amănuntele.

Nagy-Szeben, (Sibiu), în 1 August 1909.

Direcțiunea școlii.

Petrecere de vară în Beclean.

Ca de obicei, așa și în anul acesta în 12 Iulie st. n. s'a ținut în Beclean petrecerea de vară aranjată de junimea academică din loc și jur. Venitul curat a fost destinat pentru ajutorarea bisericii din loc. Petrecerea s'a ținut în localitatea casinei și-a avut rezultat foarte îndestulitor atât moral cât și material. — Majoritatea ca în totdeauna așa și acum a format-o preoțimea, care din despărțări mari a venit împreună cu familiile ei ca să ajute și sprijinească scopul sfânt al acestei petreceri. Jocul a ținut până în zori de zi, când apoi toți participanții au părăsit sala ducând cu sine cele mai frumoase iluzii.

Ce privește partea materială, după ce s'au subtras spesele de 86 cor. 88 bani, venitul curat a fost de 188 cor. 72 bani. Au suprasolvit următorii: Dr. Pavelea avocat 3 cor. 60 b. Ioan Cărcu proprietar 3 cor. Răcz Bela pretore 2 cor. Fodor Dezső proprietar 1 cor. 80 b. St. Kaján prăvălier 1 cor. 20 b. Dr. Dullo, N. Rus, Barány Balint, I. Boroș, Ladislau Kegli, N. Bogdan, N. Ișan câte 1 cor. Maria Pop, Iuliu Pop, Paulina Baboș, Elia Blaga, N. Rocnean câte 80 bani, Ioan Băciu 60 b. N. Rednic, Simion Popan câte 40 bani, N. Precup, St. Mureșan, Sebastian Stoica, Ioan Moldovan, Aurel Dascal câte 20 b.

Biletul și Pau răscumpărat următorii: Alexa Morari 2 cor., Ioan Pop 2 cor. Alexandru Boer 1 cor.

Primească toți participanții cele mai călduroase mulțumite și le servească de recompensă aceea, că cu obolul său fiecare a pus o petricică — mare sau mică — după puterile fiecareia — la fundamentul bisericii edificându-se în Beclean.

Beclean, la 15 Iulie 1909.

Senatul bisericesc:

Nicolae Chendrean,
curator primar.

Petreceri.

»Tinerimea română din Voila«, invită la producțiunea teatrală împreună cu dans, ce se va aranja luni, în 2 August st. n. 1909 (St. Ilie) cu ocaziunea ținerei adunării generale a despărț. Făgăraș, aparținător Asociațiunii, în un apartament anume improvizat în curtea școlii. Venitul curat este destinat pentru procurarea de cărți copiilor săraci. Comitetul aranjator este compus din următorii domni: Dr. Nicolae Șerban, președinte Dr. Octavian Vasu, președinte. Nicolae Șerban, preot, Danilă Gabor, inginer, Danilă Șerban, notar, Alesandru Șerban, preot, George Vasu preot, Teodor Nemeș, diriginte, Danilă Vasu, Alesandru Vasu, Traian Șuteu, Laurian Gabor, Visaion Gabor, Victor Șerban.

În program sunt luate piesele: »Curiositatea femeiască«, comedie într'un act, localizată de M. Popescu n. Bogdan și »Sluga la doi stăpâni«, comedie în două acte, după C. Goldoni, de Z. Bărsan.

»Inteligența română din Juțul-de-sus« invită la petrecerea de vară ce se va aranja din prilejul adunării generale ordinare a despărțământului Cluj — al »Asociațiunii« Duminecă în 8 August n. a. c., în școala română gr. cat din loc. Inceputul la 8 oare seara.

Oameni sprinteni.

Cel mai iuți oameni ai lumii sunt Serii, Indianii din California, trib care locuiește în golful acestei țări și au ca particularitate un instinct și o putere de alergare neobicinuită. Femeile și copiii conșideră ca o distracție a alergă după iepuri și a-i prinde din fugă, iar răsboinicii sunt mai iuți decât cel mai iute cerb, cea mai sprintenă antilopă, ba întrec chiar în iuțeală pe cel mai iute cal.

Iată ce ne spune asupra acestui interesant trib Walter von Wolke în cartea sa »Peste mări și țări«, după comunicările profesorului american W. J. Mac Gee, care a făcut cercetări la fața locului în cursul a două expedițiuni științifice: Țara în care trăiesc acești uriași sălbatici, este îngrozitoare și neospitalieră ca și aceștia. În

țara aceasta cu totul săracă, producând însă hrană abundantă, locuiesc numai Serii: răsboinicii cu pieptul lat și tare, cu fața arsă, aproape neagră. Ei au cu toții ceva din structura și ținuta calului și musculatura de oțel a lupului. Datorită solu-lui ferbinte și pietros pielea picioarelor lor a devenit tare ca cornul, așa, că ei a-leargă fără grijă chiar și prin desigurile spinoase de cactus, ocolite până și de animale. Nevestele Serilor aduc apa în vase de câte 33 pfunzi, dela o distanță de 50 kilometri pe 40 grade căldură, ținând în același timp pruncul în spate împreună cu celelalte nimicuri ce mai au. Chiar copiii mici prind din fugă lupii cu cari sunt crescuți împreună, și a-leargă până și în urma pasărilor, cari pornesc în zbor. Max Gee a văzut singur cum un băețan a adus triumfător o mână de pene smulse din coada unei pasări în sbor. Max Gee a aranjat la un moment dat o cursă de alergare între un cal și un Seri, hotărând ca premiul calul.

Armăsarul o rupse la fugă nebun dar numai la 100 metri alergare Serul îl a-junse, și se aruncă din fugă pe spate, li în-fipse o mână în coamă și cealaltă în coadă, și peste o minută calul zăcea în nisip cu șalele frânte. Ceilalți Serii, cari asistau, se aruncară urlând asupra cadavrului, înghi-țiră măruntaele fierbinți pe loc, iar restul cadavrului fu târat în lagăr, unde în că-teva ceasuri fu mâncat în întregime. Serii stau pe o treaptă de cultură de joasă încât nici măcar cuțite n'au. Măncarea lor o fierb numai arareori pentru a o conser-va timp de mai multe zile, dar de cele mai multe cri ei rup cu dinții și carnea crudă infectă și cel mult »moaie« puțin carnea la căldura soarelui.

Alcoolismul și conștiința omenească.

Dacă în Rusia monopolul alcoolului, preconizat și pus în practică de puterea guvernamentală, n'a dat nici unul din rezultatele dorite, în toate celelalte state unde marile masse populare au luat ele înșile inițiativa luptei împotriva alcoolismului, adese ori chiar în contra dorinței guvernelor, lupta a reușit sau e pe drum de izbândă.

Astfel vecina noastră, Bulgaria e poate singura țară după Turcia, în care alcoolurile sunt cu totul necunoscută și aceasta fără nici o intervenție restrictivă din partea guvernelor. Acum câțiva ani, vizitând unele orașe bulgărești, am fost izbit de lipsa aproape desăvârșită a cafenelelor și a crășmelor, cari pândesc în orașele noastre la toate răspântiile. Vorbind cu directorul școlii românești din Sofia, d. profesor Stroescu, dânsul mi-a putut afirma că în cei 10—12 ani câți locuise în Bulgaria, nu i-a fost dat să vadă un singur om beat pe străzile orașelor. În centrele populare se bea foarte puțin vin și ceva mai multă bere, care e mai ieftină decât la noi. Țăranii nu beau de cât la cele 3—4 mari sărbători de peste an, drojdie de vin și un fel de rachiu făcut din alcool, apă și anison. Iar atunci beau cu cumpătate și nu se îmbată mai nici odată. Femeile nu pun nici un fel de bături în gură. Nu încapă în doială că numai așa se poate explica vigoarea de care dă dovezi neîntrerupte poporul bulgar, puterea lui la muncă, spiritul de economie și solidaritatea în care trăiesc unii cu alții.

Unul din proverbele cele mai răspândite pe malul drept al Dunării este: »Vodita mirna glavita«, (apa nu întunecă mintea). Cultul acesta al apei răcoritoare și limpezi o fi el mai prozaic decât cultul viței de vie și-al cinzecului național, dar acestui cult i-se datorește o tărie trupească și sufletească pe care milioanele de muncitori de pe malul stâng al Dunării și-o cheltuiesc fără glorie și fără folos în mizeria tavernelor orașenești și în duhoarea amețitoare a cârciumelor dela țară.

Mai mult decât atât, însăși pă-tura intelectuală din Bulgaria, e ferită de păcatele alcoolismului.

D. Stroescu a ținut să-mi arate felul inteligent în care petrece tineretul din Sofia.

În parcurile bine întreținute, cari împrejmuesc capitala actualului regat ca un brâu de verdeață, n'am găsit nici una din vtile de desfrânare și de beție, cari se țin lanț dealungul șoselei bucureștene. Ici și colo pavilioane cu terase mari și cu aparate de gimnastică în fața terasei.

Numărările societăți de gimnastică din Sofia se răspândesc Duminecile în jurul orașului, petrec după amiezile în jocuri și în exerciții în aer liber și când una dintre ele a reperat victoria, se strâng cu toții în jurul mesei, beau bere și cântă în cor cântece voioase și senine ca și sufletul acestor oameni cari nu cunosc zvăpăiala și mahmureala chefurilor noastre. Firește, amatorii de senzații rare nu vor putea să găsească nimic demn de admirat printre acești cultivatori de zarzavaturi și de suflete cinstite. Iar cei cari au privirile obosite de strălucirea unei civilizații aparente, cari au urechile asurzite de vorbirea stearpă a unei generații de advocați, cari au simțurile tocite de tot ce simt bolnav și putred în jurul lor și cari mai păstrează încă în fundul inimilor nostalgia unor vremuri de sănătate și de tinerețe, toți aceștia vor face drumul Sofiei și vor înțelege acolo, că vigoarea unui neam se poate adapta și la alte izvoare de cât acele ale butoaielor defundate și că împotriva relelor sociale, printre cari se numără și alcoolismul, nu e armă mai bună și mai trainică decât conștiința și demnitatea omenească.

La aceeași conștiință au făcut apel societățile de cumpărare din imperiul austriac. Acum câțiva ani, un număr de intelectuali din burghezia cultă, dându-și seama că și guvernele austriace, asemenea tuturor guvernelor, vor fi cele din urmă dispuse să pue o stavilă răspândirii beției, au pus ei bazele unei mari societăți de abstenență. Ceea ce nu puteau face prin legi, au căutat să facă prin propagandă, prin broșuri, prin ziare speciale, prin conferințe în centrele muncitorești. Acțiunea lor a avut un succes neașteptat. Mii și mii de muncitori se înscriu în societate.

Pretutindeni unde străbătea cuvântul abstenențelor, crășmele se goliau și cu ele dispăreau certurile, loviturile, și se împușcau asasinatelor. Sindicatele de breaslă au urmat pilda intelectualilor. Liderul social-democrației austriace, d-rul Victor Adler, fondează o societate de abstenență pur muncitorească. În 1903, mai toate sindicatele din Viena și câteva din imperiu, erau intrate în mișcarea antialcoolică. Iar în 1907, când are loc în capitala Austriei congresul general al tuturor sindicatelor, nu numai că se votează o moțiune favorabilă propagandei antialcoolice, dar se dispune desființarea tuturor debiturilor de beuturi, cari funcționau în localurile organizațiilor muncitorești. Ultimul raport al societății constată progrese din ce în ce mai mari, progrese cari se pot rezuma în două constatări: un trai material mai bun în casele abstenențelor și mai multă moralitate în raporturile dintre oameni.

Urmând curentului general, tradese uniunile engleze au pornit aceeași mișcare ca și în Austria, cu singura deosebire că acțiunea lor e sprijinită și încurajată de partidul liberal. E probabil că în curând camera comunelor va vota o lege pentru interzicerea vânzării în detaliu a alcoolurilor. Aceasta se pare că ar fi soluția cea mai populară în Anglia, mai ales de când a fost experimentată în chip fericit în Statele unite din America.

În adevăr statele Iakota de nord,

Kansas, Misisipi și Alaska au interzis încă de mult vânzarea în detaliu. Acum de curând statele meridionale Alabama și Georgia au intrat pe aceeași cale. Altele, cum sunt Masașetului și Conecticut, au autorizat fie care comună să procedeze cum cred mai nimerit intereselor lor. Pretutindeni aceste legi au fost votate sub presiunea populară. Iar rezultatele sunt din cele mai îmbucurătoare. Avem până acum statisticele pentru două orașe. În Atlanta au fost 853 de arestați în 1907 și numai 768 în 1908. Pe când în Birmingham, numărul arestaților a scăzut într'un singur an cu 35 la sută și anume 80 la sută arestați mai puțini pentru beție, 35 la sută pentru diferite scandaluri, 40 la sută pentru vagabondagiu și 70 la sută pentru atentate la pu-doare.

Cifrele acestea vorbesc destul prin ele înșile ca să mai fie nevoie să arătăm ce poate face conștiința omenească atunci când e pusă în slujba cauzelor bune.

(„Minerva“)

N. D. Cocca.

Ceva despre adăpatul cailor.

Beutura, cu care animalele de casă — prin urmare și caii — își stămpără setea, e apa.

Economul trebuie să fie cu deosebită grijă, să adape caii săi totdeauna cu apă bună și curată.

Acea apă o putem numi bună, care e limpede și nu are miros sau gust neplăcut.

De câte ori să adăpăm caii în o zi? — La această întrebare nu se poate da răspuns lămurit, nici nu se poate stabili regula. Caii sunt a se adăpa de atâtea ori, de câte ori e lipsă.

Pentru adăpatul cailor, se pot pune următoarele reguli:

Caii să nu se adape cu apă prea rece și cu deosebire să nu se adape cu atare apă ipele a făta, precum nici mânzii tineri. Asemenea și caii cari au stat la căldură în grajd iarna, să nu se adape cu apă scoasă proaspătă, ci apa să o încălzim puțin și apoi să o dăm de beut.

Adăparea să se întâmple de atâtea ori, de câte ori cer împrejurările. Așa iarna când peste tot caii nu sunt puși la lucru așa greu, lucru natural că li vom adăpa pe aceștia cam de două ori la zi: odată dimineața, apoi după amiază. Vara însă, fiind la lucru sau pe un drum, pe aceia li vom adăpa mai de multe ori.

Fiind noi pe un drum, putem adăpa caii acuși-acuși; să se însemne însă, că apropiindu-ne de locul cu apă, avem să lăsăm caii să meargă cam 1/2 oră numai în pas. Adăpându-i li vom lăsa să bea cu întrerupere, nu prea lacom. După adăpat însă să le punem frăele în gură și să ne continuăm drumul numai decât.

În legătură cu cele până aci expuse, voesc să amintesc ceva și despre modul cum este a se da ovăsul la cai.

Sunt unii cari susțin, că ovăsul este bine să se dea cailor înainte de adăpat, alții iar — între cari mă țin și eu —, susțin că e mai bine a se da ovăsul după adăpat. — În urma cercetărilor făcute s'a constatat că ovăsul dându-se cailor după adăpare, se mistuește tot, pecând dacă se dă înainte de adăpat, mare parte rămâne nemistuit în rânza calului, ceea ce nu servește spre sănătatea calului.

Deci: cu privire la adăpatul cailor încă să fim cu mare grijă!

»Economul«.

„O carte“ (epistolă) a unui tată,

trimisă fiului său, care era la „școală“ în Sibiu acum vr'o cincizeci de ani.

Un econom fruntas din comuna M. de lângă Agnita, care avea un fecioraș la școala nemțească din Sibiu, trimițând fiului său niște desagi, încercați cu tot felul de »bunătați«, ca »merinde«, îi scrisese și următoarea »carte« (epistolă):

»Ibite fule! Iacă-tă-te, că îți trimet aici niște desagi plini cu »merinde« și o haină (zachie) vechie de ale mele, ca să-ți faci din ea una nouă..., apoi muma-tă îți trimete, fără știrea mea, trii pițule. Noa! m'ai înțeles? Ha! —

Dacă ti-i purta bine, m'oi bucura cu toată »familia« noastră; iar de nu, — să știi, că ai fost, ești și vei rămânea un mare măgar; și eu, tatăl tău:

Zenovie Idiotu,
plugar grek orintan.

Decopiată de Kria-Kraa.

Pentru vileri.

Subscrisul comitet, dorind să pregătească un tiner în toate îndelungurile din viierit și care să stea la dispoziția vilerilor noștri, a hotărât să plătească din mijloacele Reuniunii române agricole sibiene taxa de cor. 200 anual, ce se cere pentru cercetarea școlii de vieri din Aiud (Nagy-Enyed), care ține 3 ani.

Condițiunile de primire la această școală, care începe la 1 Octombrie n. c., sunt următoarele:

1. Tinerii cari doresc să participe la această școală să dovedească cu carte de botez, că au împlinit vârsta de 17 ani; să dovedească cu testimoniu școlar, că au absolvat cu succes cel puțin școala populară; cu atestat medical (dela doctor), că sunt sănătoși și viguroși, iar cu adeverință dela părinți sau dela tutori, că aceștia nu li împiedecă dela absolvarea școlii.

Aceste dovezi, alăturate la o rugare de primire, scrisă în limba maghiară și adresată înaltului minister de agricultură, este a se trimite cel mai târziu până la 15 August n. c. la direcțiunea școlii de vieri din Aiud (M. kir. vinczellér iskola tekintetes igazgatóságának, Nagy-Enyed).

2. Subscrisul comitet mai cere, ca tinerul, care voeste să cerceteze școala, să fie fecior de proprietar de vie din regiunea viticolă a comitatului Sibiu (din părțile în cari se lucră via).

3. Să dea o declarațiune, scrisă și subscrisă de beneficiarul tiner și de părinții săi, prin care se îndatorează a sta (a lucra) după absolvare cel puțin 5 ani în comitatul Sibiu, iar din contră părinții să se oblighe, că vor înapoia Reuniunii ajutorul de câte 200 anual, respective de cor. 840 pe trei ani.

4. Să dovedească, cu o adeverință de primire a direcțiunei școlii că sunt primiți la școală.

Sibiu, 20 Iulie n. 1909.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Pant. Lucașu,
prezid.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Dare de seamă și mulțumită publică.

La petrecerea de vară aranjată de Reuniunea femeilor de religiuena gr. cat. și gr. or. din comitatul Târnavei mici în Diciosănmărtin la 12 Iulie n. 1909, au binevoit a solvi peste prețul de intrare următorii: Simion Ciuchină, D. S. Martin 10 cor. 40 fl.; Aneta Zehan n. Popp, D. S. Martin 10 cor.; Lipot Frenesz, D. S. Martin 8 cor. 40 fl.; Romul Boliă, D. S. Martin 6 cor. 80 fl.; Ioan Rus, M. Ludog 6 cor. 80 fl.; Imre Istvá 6 cor. 40 fl.; Ioan Băndea Cergheul mare 6 cor.; Victor Maior, D. S. Martin 6 cor. Emil Popu, Bobohalma Iulu și S. Anca D. S. Martin, câte 5 cor.; Ioan Ber Lechința de Murăș 4 cor. 80 fl.; Romul Mișca Mediaș, Vasile Sătețchi, Bărdos, câte 4 cor.; Iuliu Jurca R. Văsel, E. Ștefan Simion Pănade, Dr. Eugen Căta Mediaș, Otavian Smegeshi, Roma, Quintiliu Viciu Blaj câte 3 cor. 40 fl.; Blumberg Alred D. S. Martin 3 cor.; Nicolau Todora, D. S. Martin, Emil Breda D. S. Martin, Veronica Săbadoș, Pănade, Z. Marie Boliă D. S. Martin, câte 2 cor.; Nicolau Todoran, Cetatea de Baltă, B. Bari și Nyron, D. S. Martin, Iulu Holder, Lepindea, câte 1 cor. 80 fl.; Alesandru Gagur D. S. Martin, Iosf Boliă, D. S. Martin, Dănilă Boliă, Dico St. Martin, Adrian Ociu, Blaj, Ioan Moldovan, D. S. Martin, Ioan Moldovan, Bobohalma, Laurențiu Pascu, D. S. Martin, câte 1 cor. 40 fl.; Nicolau Berghian, Deaș 1 cor. 30 fl.;

Emil Galea, Hundorf, Ioan Popu, Cuștelnic Văd. Vasile Viciu, Nirașteu, Horea Orbean, Iclanzel, Nicolae Costea, Boziăș, Alexandru Moldovan, Chirileu, Boér Gábor, D. S. Martin, Al-xiu Viciu, Blaj, Simion Călușiu, D. S. Martin, George Dănilă, Bahnea câte 1 cor.; Mihailă Cernea, D. S. Martin, Familia Viciu, Vidrașeu, Eugen Răduț Cergheul, Ioan Macaveiu, D. S. Martin, George Fekete, Lechința de murăș, Nicolau Francu, Șaroșul unguresc câte 80 fl. George Moldovan, Blaj, Tedor Corbean, Veseuș, George Pop, Vaidacuta, Ioan Todoran, Cuștelnic, Horea Comșa, Veza, Lipesei Lajos, D. S. Martin, Harth Hans, D. S. Martin, Quintiliu Costea, Boziăș, Carol Roesler, Lechința de murăș, Nicolae Bărbat, Feisa, Cornel Sava, Cetes, Alexandru Precup, Săușa de câmpie, Va-iliu Pop, Cuștelnic, Gvidó Béla, D. S. Martin, Nicolae Frățilă, Tūr, Alexandru Păcurar, Tūr Dr. Gregoriu German D. S. Martin, Dr. Farkas Béla, D. S. Martin, Monostori Károly, D. S. Martin, George Săbău, Boziăș, Mihailă Giampa, Copșa-mica, Valeriu Vlas, Lechința de murăș, câte 40 fl.; Teodor Pădurean, Corvin 20 fleri.

Oferte marinimoase: s'au primit dela: Ioan Anca, Sub-pădure 10 cor., Vasile Petrovay, D. S. Martin 10 cor., Dănilă Muntean, M. Uoara 4 cor. Teodor Pănzău, Săncel 2 cor., Anca Crăciunean, Iernot 2 cor., și Petru Nirăștean, Iernot 2 cor.

Venitul total al petrecerei a fost de 414 cor. 60 fl. Din acesta subtrăgându-se spesele de 134 cor. 28 fl., răâne un venit curat de 280 cor. 32 fl., care s'a adaus fondului reuniunii femeilor, a cărui scop este: ajutorarea văduvelor sărace și incapabile de lucru, precum și a orfanilor fără tată și fără mamă, cari cercetează școala ori vreun ram de meserie de pe teritorul comitatului Târnavei-mici.

Tuturor celor ce au binevoit a plăti peste prețul de intrare, cum și celor ce ne-au trimis oferte marinimoase neparticipând la petrecere, și asemenea și celor ce ne-au onorat cu prezența la petrecere, le aducem și pe aceasta cale cele mai sincere mulțumite.

Diciosănmărtin, la 17 Iulie n. 1909.

Pentru comitetul reuniunii femeilor:

Văd. Aneta Zehan,
prezidentă.

Maria Calușiu
casieră.

Laurențiu Pascu,
secretar.

MULTE ȘI DE TOATE.

Când moștenești milioane...

Fostul ministru francez Leygues, care moștenește dela Chauchard 15 milioane, a primit în curs de câteva zile peste 30.000 scrisori dela cerșitori. Jules Claretie în »Annales«, povestește cu această ocazie, că și alți fericți, îmbogățiți pe neașteptate, erau asediați în acelaș chip de scrisori venite dela cerșitori. Când Victor Hugo publică »Mizerabiliile« și ziarele anunțau sumele fabuloase, cari li plăteau editorii săi, cădeau asupra lui cu sutele scrisorile, prin cari era rugat să dea ajutorare și să facă pomană. Dacă ar fi dat ascultare tuturor cererilor primite, trebuia să cheltuiască cel puțin îndoit cât a încasat.

Ceva la fel s'a întâmplat și celebrei artiste Virginia Déjazet, dar în împrejurări mai triste. Zărele anunțaseră într'o zi că ea ar fi moștenit dela un admirator al ei, american, o jumătate de milion; marea artistă trăia pe atunci într'o mizerie neagră și ca să și câștige existența, trebuia să facă turneuri prin orașele păcătoase de provincie. Era în etate și bolnăvicioasă. Într'o zi se părea că toți cerșitorii lumii și-au dat întâlnire în fața caselor ei. Ea trebuia să roage gazetele să dea o desmănțire grabnică știrii fantastice.

• căsătorie bizară.

În urma asasinatului comis de Chinezi în contra misionarei Elsa Siegel, se știe că s'a produs un puternic curent de ostilitate în contra »rasei galbene«. Autoritățile intervin ori de câte ori este vorba de legăturile de dragoste între americanele iubitoare de aventuri și Chinezi sau Japonezi. Preoții și ofițerii stărei civile refuză în asemenea cazuri cununia.

Astfel a pătîto zilele acestea Japonezul Kress Kryamo, proprietarul unui mare magazin de coloniale din New-York, om cult și foarte liniștit, care îndrăgostindu-se de domnișoara Luiza Volbach, voia să se cunune cu dânsa.

Înzadar s'a adresat însă bietul Japonez la toți preoții din Newyork. Nici unul

nu voia să îndeplinească actul cununiei religioase. Indrăgostitul Japonez era disperat. Văzând că toate încercările lui sunt zadarnice, el se adresa unui antreprenor de pompe funebre, cerând ca acesta să-i pună la dispoziție un preot, care să-l cununie ori unde s'ar putea. In schimbul a două sute de dolari, drcarul îi găsi un preot care se oferi să-l cununie.

Locul ales pentru acest act a fost capela din cimiterul din Newyork. In timpul cununiei a fost dat atarâ scriurii unui Spaniol adus chiar în acea zi în capelâ. Muzica a cântat marșul funebru din »Saul și — cununia s'a făcut.

Tânâra pârche se simte foarte fericitâ. Cu deosebire madam Krjamo afirmâ că marșul funebru cântat în decursul cununiei a încântat-o peste măsurâ. Acesta a fost cel mai însemnat moment din viața ei. Și este bine, zice ea, că în astfel de ocaziuni să ne aducem aminte că suntem muritori. Altfel am înnebuni de fericire...

Inceputul carului.

Dracu cica scos întâiu și întâiu caru în lume, și l'a lucrat apoi și în moară*). L'a încheiat cu rost, dar nu putea să-l scoată afarâ că n'avea loc de obeada roșii.

Dumnezeu, care e în toate părțile, l'a văzut năcăjindu-se așa, și i-a zis:

— Dă-mi-l mie mâ, că fac eu ce fac și mi-l scot eu.

Il dâ Dracu.

Dumnezeu atunci îl desface, îi ia roatele, leucile, loitricile, îl descheie tot și le-aruncâ pe rând afarâ.

Dupâ aia, atarâ, s'apucâ de-l încheie iarâ: îi pune roatele, leucile, loitricile, și la drum...

Dracului acum i-a părut rău de car, dupâ cum se vede treaba, și se ținea cârâ de D-zeu și Sf. Petre, cerându-l.

Mergând ei așa, — Dumnezeu și cu Petre, — se întâlnesc cu un nevoiaș de Român ce se canonea, cârându-și porumbul cu traista. Dacă-l văd ei așa, îi dâruiesc carul și-o pârche de boi. Românul îi ia, ce ere să facâ? pune porumbu, înjugâ boii și pleacâ. Da când s'o ia la drum, nu se cârmea nici în colo, nici în colo, o pârșe sâracu l...

Așa, Sf. Petre:

— Dacă'ar și nevoiașu de el, acu să-i pue brâcinaru pe furca proșapului ca să se frece inima carului, și în inimâ să pue numai un piron ca să se sucească numai roatele de dinainte, s'ar cârmi carul l...

Românul îi furâ cuvintele lui Sf. Petre. Se apucâ să facâ brâcinariu și pironul dupâ cum auzi-e, și cârmi carul...

Acu, brâcinaru pus, vine în fel de cruce, și cum vede așa dracu, îngâlbenește și-o și tullește l...

Dar, pânâ n'a tull-o, cere dela Dumnezeu barem să-i vâruiască și lui ceva din car.

Dumnezeu de colo zise:

— Haide bre, facâ îți dau și ție scârțâitul...

Și de-atunci, ci-câ numai scârțâitul este al dracului.

Și nu se apropie de car, pentru-câ are cruce: brâcinaru cu inima l...

N. I. Dimitrașcu-(Rany).

Peștele balon

In Nil se aratâ în timpul când sunt apele mari, un pește câruia Arabii îi zic Fahac sau Fahaka. Pește tot are pielea acoperitâ cu mâzgâ, afarâ de pânțele, unde are o mulțime de țepi. De obicei înnoată ca și ceilalți pești. Când e primejdie însă, înghite aer și se umflâ ca un balon, se răsfoarnâ pe spate și plutește în voea valurilor și-a vântului. Tot odată i se ridicâ țepii și-l priefac într'un fel de ariciu. Dușmanii se sperie, văzând așa schimbare și dacă ar cerca să-l apuce se împung.

Dacă vede c'a trecut primejdia, dâ drumul aerului, care ese gherând, și se face iar pește ca toți peștii.

*) Moara veche de lemn, mânâtâ cu bivoli.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Diareea copiilor de țâtâ se poate delatura mai ușor cu lâina »Kufeke« și cu lapte, pentru că laptele mestecat cu lâinâ »Kufeke« este mai puțin expus acelei fermentațiunii, care la laptele de vacâ produce tusea. Fâina »Kufeke« sporește laptele, se mistue ușor, delaturâ indigestiunile și asigurâ copilului o desvoltare bunâ.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — dupâ sistemul Dr Lahmann — cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 orâ depârtare dela Viena în regiune romanticâ și sânatâtoasâ. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stâ la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevârata câ în vremea de azi e bătâtoare la ochi mulțimea acelor oameni, a câror sânge și sucuri trușesti sun' atrofiat și zari în nrma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spiritualâ. E timpul suprem ca acestei stâri îngrozitoare să se punâ capât. Trebuie să fie cine-va care să dâ tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amânunțite în tot ce privește viața sexualâ, trebuie să fie cine-va câruia oamenii să-și încredințeze fără teamâ, fără așfalâ și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destâinui aceste necazuri ori și cui, oi trebuie să ne adresâm unui astfel dâ medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vietei sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De e chemare stât de mârcaș și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Râkôczy-ut 10), unde pe lângâ disoreția cea mai strictâ, primește ori-cine (atât bârbașii cât și femeile) deslușiri asupra vietei sexuale, unde sângele și sucurile trușesti ale bolnavului se curâtâ, nervii i-se întâresc, tot organismul i-se eliberetz de materiile de bôlâ, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor dilaice dr. PALOCZ vindeocâ deja de ani de zile repede și radical cu metodu său propriu de vindecare, ohiar și oazurile cele mai neglese, ranelâ sifilitice, boalele de țeve bâșicâ, nervi și șira spinârei, inceputul și de confuzie a minței, urmârile onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimâ, slâ bîrea puterei bârbașești (impotența), vâlmâturile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeeste. Pentru femei e salâ de așteptare separatâ și eșire separatâ. În ceea-ce privește cura, depârtarea nu este piedeoâ, oâci dacă cine-va, din ori-ce cauzâ, n'ar putea veni în persoanâ, atunci cu plăcere i-se va dâ răspuns amânunțit foarte disoret prin scrisoare (în epistolâ e de ajuns a se înlâtura numai marca de răspuns). Limba românâ se vorbește perfect. Dupâ încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorințâ se retrimite fie-cârui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. pânâ la 5 ore p. m., (Duminea pânâ la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Râkôczy-ut 10.

Concurs.

Postul de adjunct notarial sistematizat pe lângâ notarul din Királyhalma, se va întregi pe cale de concurs, doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnâ rugârile subscrisului, cel mult pânâ la 15 August st. n. având a dovedi pe lângâ alte aptitudini notariale și posedarea unui certificat de a putea face inspectoratul cârnei și pașapoartelor de vite. Plata circa 1000 cor. anual.

Királyhalma u. p. Alsó Komána, 20 Iulie 1909.

George Taftan, notar ceto.

(668,1—1.

Se cautâ

o bucâtâreasâ românâ pentru o familie d stinsâ din Moldova (România). Poate fi angajatâ lunar sau anual. Salar 30—35 lei lunar, pe lângâ quartir și cost. Postul este a se ocupa imediat A se adresa la Administrația »Gazetei«.

Mulțamitâ publicâ.

Nepotul meu Simion Buda din comuna Sâpâia a fost asigurat la banca »Transsylvania« cu polița Nr. 28935 pentru cazul de moarte cu suma de una mie coroane solvibile erezilor lui dupâ moartea dânsului. — Decedând el în America Onorata Direcțiune a băncii prin On. agenturâ generalâ din Cluj a solvit erezilor acea sumâ în modul cel mai culant, pentru-ce și pe aceeașta cale vin a mulțami în numele erezilor asiguratului.

Șomcuta-mare, 17 Iulie 1909.

Elie Popu m. p., învățator penz.

(667,1—1).

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena C on sult a țiu n i

on celebritățile medicale, cu specialiții de la facultatea de medicinâ din Viena.

Telefon nr. 17065.

De arândat.

Dela 1 August n. a. C. se dâ în arândâ pentru mai mulți ani o proprietate comasatâ pe teritorul comunei Brașov și Ghimbav cu supraedificatele economice în minim de 100 jugere catastrale.

A se adresa proprietarului Iosif Comanescu, paroch în Codlea (Feketehalom).

(668,1—3.)

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisorilor administratiunii. In cazul publicârii unui anunciu mai mult se odată se face scâdământ, care orecse cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi. istr. »Gazetei Trans.«

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1909 și pânâ în 1 Oct. st. n. 1909.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 6-20 min. dimîn.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 6. 2-14 m. p. m.
III. Trenul de pers. la ora 7-40 min. sêra.
IV. Tr. accel. p. Arad la orele 10-26 m. sêra.
V. Tr. accel. p. Arad la orele 6-00 min. dim.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 3-16 m. dim.
II. Trenul mixt la orele 12-05 m. p. m.
III. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
IV. Tren mixt la orele 6-40 sêra. * (care circula numai la Predeal).
V. Tren accel. la orele 4-59 min. dimîn. * (* pânâ la 15 Noemvrie)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-15 min. dim. *
II. Trenul mixt la ora 8-58 min. a. m. *
III. Trenul de per. la ora 3-05 m. p. m. (are legăturâ cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la orele 7-00 m. sêra. * (* au legăturâ numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zêrnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 8-40 min a. m.
II. Trenul mixt la ora 4-16 min. p. m.
III. Tren mixt la ora 9-46 sêra.

Dela gara Bartolomeiu la Fâgâraș:

- I. Tren de pers. la ora 4-37 min. dimîn.
II. Tren la ora 7-57 min. dimineața. *
III. Tren la ora 1-09 minute p. m. (are legăturâ pânâ la Nagyszeben sos. 8-59 seara).
IV. Tren la ora 3-27 minute p. m. *
V. Tren la ora 5-17 minute p. m. (* pânâ la Feketehalom.)

Nr. 1.

Pentru Copil și Adult.

Autorități de rangul întâiu din loc și streinătate recomandâ fâina lui Kufeke pentru copii ca cel mai bun nutre-mânt la vomăștuni (vârșăturâ, diaree, catar de mațe etc.

»Der Säugling« broșurâ instructivâ sa capâtâ gratis în locurile de vânzare sau la R. KUFKEKE, Wien 1.

»ECONOMUL«

nstitut de credit și economii, societate pe acțiuni. Centralâ în Cluj (casa proprie) Strada Veselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș, Pântecu, expozițurâ în Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Table with financial data: Are Capital social in 4000 acțiuni K. 400.000, Fonduri de rezervâ 250.000, etc.

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4 1/2% și cu 5%, iar la suma peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice cu condițiuni escepțional favorabile.

Escomtează cambii cu cel puțin două subscrieri; Dâ împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7% și 8%; Acoardâ împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acoardâ împrumuturi de Contocurent cu acoperire de hârții de valoare notate la bursâ cu 6% și 7%; »Economul« ajutâ, ca să se înființeze în comune bănci sâtești; de aceea s'au fă-ut la Gilâu, Feneș, Sâlcuia, Tic, Berind.

»Economul« mijlocește cele mai cștine asigurâri pe viață și contra focului.

Președinte: Vicepreședinte:

Dr. Isidor Marcu. Ioan Nestor de Desmir.

Dir. executiv:

Dr. Amos Frâncu.

Membrii în Direcțiune: Dr. Elie Dâianu, Ladislau Papp, Ștefan Havași, Dr. Romulus Marcu, Iuniu Br. Hodoș, Dr. Coriolan Pop. Jurisconsult: Dr. Victor Poruțiu, avocat.

Atențiune!
Odăi frumoase
 spre grădină din nou mobilată
 sunt de închiriat din 1 Iulie
 în Strada Fântânei Nr 23
 (12-20) **Atențiune!**

Locuință de închiriat
Târgul Grântul Nr. 5,
 în casa bisericii, etajul II, constă-
 tând din 5 odăi, dela Sânt-Mihail
 încolo.
 Informații la elisierul în curtea
 bisericii. (656 4-6.)

Institut indigen. Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
din Sib
 întemeiată la a 1198
 în Sibiu, strada Cisnădiei (edificiile proprii),
 asigură în cele mai avantajoase condiții:
 — **contra pericolului de incendiu și exploziune,**
 — **edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.**
 — **asupra vieții omului**
 în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termin
 fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viață
 întreagă etc. etc.
Asigurări populare fără cercetare medicală.
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.
 Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**
 Dela întemeiere institutul a solvit:
 pentru despăg. de incendii **4.484.278-83 c.** pt. capitale asig. pe viață **4.028.113-12 c.**
 Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu,
 strada Cisnădiei nr. 5 etajul I., curtea I., și prin agenturile principale
 din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și dela subagenții
 din toate comunele mai mari.

Încălțăminte de lat fel
GHEȚE
 original americane pentru Dame, Domn și Copii
 Papuci albi de atlas. Cisme de lucru. Ghete cu șnoare.
 Papuci albi. Cisme Halina. Ghete cu nasturi.
 Papuci de dans. Cisme de vânat. Ghete cu zug.
 Papuci de gimnastică. Cisme de călărit. Ghete de vol jlu.
 Papuci călduroși. Gamasse. Pantofi de casă.
 Papuci de postav. Galoși.

pentru Dame, Domni și Copii.
 Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Mare asortiment
 Façon modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.
 Strada Vămii nr. 36, (vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Antreprize de pompe funebre
E. Tutsek.
 Brașov, Strada Porții Nr. 3.
 vis-à-vis de Băcănă Stăua Roșie.
 Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul
 său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele,
 atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-
 păta **cu prețuri ieftine.**
 Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot
 închide hermetic, din prima fabrică din Viena
 Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de**
metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.
 Depou de **cununi** pentru monumente și plantici cu prețurile
 cele mai moderate.
 Representanță de monumente de **marmură** care **funebre**
proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vânet,
 pentru **copii,** precum și cioclii.
 Comande întregi se execută **prompt și ieftin,** i au
 asupra și **transporturi de morți în străinătate.**
 La casuri de morțe a se adresa la
E. Tutsek.

În interesul D-Voastră pro-
 priu cereți expres numai
Țigla „BOHN“
 din țiglară dela Nagy-Ki-
 kinda și Zombolya, și ori-ce
 alta țigla respingeți-o pen-
 tru-că numai
Țigla „BOHN“
 este cea mai ieftină, cea
 cea mai frumoasă și cea
 mai corespunzătoare ca ma-
 terial de acoperit.

Cereți mostre și preț-curente dela
Țiglară „BOHN“ din Zombolya.

Cruce seu stea după electro-magnetică
 Patent Nr. 86967.
 Nu e crucea lu Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și înviorază pe lângă garanție.
 Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că
 acest aparat vindecă boa- le vechi de 20 ani.
 Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
 uralgie, împedocarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătăle de in-
 imă, sgârciri de inimă, asma, auzul greu, sgârciri de stomac, lipsa pozei de mâncare, re-
 ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia,
 circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicu-
 lui se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din toate păr-
 țile lumii, cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate*
 Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-
 ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.
 Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis să se**
 confundă cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Crucea Volta“ atât în Germania cât și în Austro-
 Ungaria a fost oficial oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut
 apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă deosebi
Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e **6 cor.**
 folosibil la morburii, cari nu sunt folosibil la copii și femei de
 mai vechi de 15 ani. constituție foarte slabă.
 Expediți din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34,
 colțul strada Kálmán.

TIPOGRAFIA
A. Mureșianu
 Brașov, Târgul Inului Nr. 30.
 Acest stabiliment este provădut cu cele mai
 bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot
 felul de caractere de litere din cele mai moderne
 este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce**
comande cu promptitudine și acurateță, precum:
IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.
CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
STATUTE.
FOI PERIODICE.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.
PROGRAME ELEGANTE.
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.
ANUNȚURI.
REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.
BILANȚURI.
Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Coverte, în toată mărimea.
TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE ÎNMORMENTARI.
 Comandele eventuale se primesc în biuroul
 tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în eta-
 giul, înderept în curte. — Prețurile moderate. —
 Comandele din afară rugăm a le adresa la
Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.